

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200283

UNIVERSAL
LIBRARY

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಪ್ರಚಾರಪುಸ್ತಕಮಾಲೆ—೪೧

ನಯಸೇನ

ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ.

K 84

M 96-

No. 41

ಚಾಚಾರ್ಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್

ಮೈಸೂರು

೧೯೪೨

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಪ್ರಚಾರ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ

೧. ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವೇಶ-

ಸಿ. ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ೭ ಎಸ್ ೩

೨. ಸಮಾಜದ ರೋಗ ರುಜಿನಗಳು-

ಜಿ. ಹನುಮಂತರಾವ್, ಎಂ.ಎ

೩. ತೆರಿಗೆ-ಬಿ. ಆರ್. ಸುಬ್ಬರಾವ್, ಎಂ.ಎ.

೪. ನವರತ್ನಗಳು-ಎಚ್. ಸುಬ್ಬ ಜೋಯಿಸ್, ಎಂ.ಎಸ್ ೩.

೫. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳು-ಜಿ. ಎನ್. ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ, ಎಂ.ಎ

೬. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ-ಎಸ್. ವಿ. ರಂಗಣ್ಣ, ಎಂ.ಎ.

೭. ಹಂಪೆಯ ಹರಿಹರ-ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ಎಂ.ಎ

೮. ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯ-ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಪ್ಪ, ಎಂ.ಎ.

೯. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ವೈಭವ-ಬಿ. ಎ. ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಾಮಿರಾವ್,

ಎಂ.ಎಸ್ ೩

೧೦. ಪಂಪ-ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ

೧೧. ಪ್ರಾಣಿಜೀವನ-ಎ. ನಾರಾಯಣರಾವ್, ಎಂ.ಎಸ್ ೩.

೧೨. ಕನಕುಗಳು-ಎನ್. ಎಸ್. ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಂ.ಎ

೧೩. ಮದುವೆ-ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಎಲ್.

೧೪. ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿ-ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ, ಎಂ.ಎ

೧೫. ವಾಯುಗುಣ-ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್,

ಎಂ.ಎಸ್ ೩, ಎಲ್ ಎಲ್. ೭

೧೬. ಬೆಳಕು-ಟಿ. ಎಸ್. ಸುಬ್ಬರಾಯ, ಎಂ.ಎಸ್ ೩.

೧೭. ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾದಂಬರಿ-ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ.

ಸೋಲ್ ಏಜೆಂಟಸ್ :

ಎಂ. ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ,

ಬುಕ್ ಸೆಲರ್, ಲ್ಯಾನ್ಸ್‌ಡೌನ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ಸ್, ಮೈಸೂರು

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಪ್ರಚಾರಪುಸ್ತಕಮಾಲೆ - ೪೧

ನಯ ಸೇನ

ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ.

ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್

ಮೈಸೂರು

೧೯೪೩

ವೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ ೩೦೦೨ ಪ್ರತಿಗಳು
೧೩-೮-೧೯೪೨

ಮುನ್ನುಡಿ

ಈ ಪ್ರಚಾರಪುಸ್ತಕಮಾಲೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅತಿ ಸುಲಭವಾದ ಬೆಲೆಯಿಟ್ಟು ಇಂಥ ಪುಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದರೆ, ಅವನ್ನು ಓದಿ ಮೆಚ್ಚುವವರು ಮೈಸೂರಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಹುವಾಗಿ ದೊರೆಯುವರೆಂಬ ಭರವಸೆಯೇ ಈ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕೈಕೊಂಡ ಈ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗದ ಉದ್ಯಮವು ಅದನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದವರ ಅತ್ಯಂತ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಮೀರಿ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ದಿಟವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೩೪ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೧೨ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು ; ೧೧ ಭೌತ ಮತ್ತು ಜೀವವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತವು ; ಉಳಿದವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳ ವಿಷಯಕ್ಷೇತ್ರವು ವಿಶಾಲವಾದದ್ದು. ಕನ್ನಡದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮಾತಿಗೆ ಮನ್ನಣೆಯಿದೆಯೋ ಅಂಥ ಮಹನೀಯರು ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅತ್ಯುತ್ತಮವೆಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದೊಂದು ಪುಸ್ತಕ ಹೊರಬಿದ್ದ ದಿನವೇ ಸುಮಾರು ೬೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತವೆ ; ಈ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೬೦,೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು ವಿಕ್ರಯವಾಗಿವೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವೈಸ್-ಚಾನ್ಸಲರ್ ಪದವಿಯಿಂದ ಈಗತಾನೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದಿರುವ ರಾಜಕಾರ್ಯಪ್ರವೀಣ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎನ್. ಎಸ್. ಸುಬ್ಬರಾಯರು ;

ಇದು ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಇಷ್ಟೊಂದು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಿಗೆ ತುಂಬ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರತಿಫಲವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೆ ವೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗಿವೆ. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಈ ಮಾಲೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜಿ. ಹನುಮಂತರಾಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯ ಮಾತೊಂದನ್ನು ನಾನು ಆಡದಿದ್ದರೆ ಲೋಪವಾದೀತು. ಸಂಪಾದಕ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಕಾಲ, ಶಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಇವು ಎಷ್ಟೆಂಬುದು ಅವರ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಾಗಬಲ್ಲುದು. ವೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರಚಾರಪುಸ್ತಕಮಾಲೆ ಇಂದಿನಂತೆಯೇ ಮುಂದೆಯೂ ಬಹುಕಾಲ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ವೈಸೂರು,

ಇ. ಜಿ. ಮೆಕಾಲ್ಪೈನ್

ತಾ|| ೨೪-೪-೧೯೪೨.

ವೈಸ್-ಚಾನ್ಸಲರ್

ಅರಿಕೆ

ಕಳೆದ ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಚಳ್ಳಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಎರಡು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಈ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜಿ. ಹನುಮಂತ ರಾಯರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೂ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾ ಚಾರ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಿ. ಎನ್. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ ಇವರ ಸಲಹೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ಈ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎನ್. ಎನ್. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಐಯರ್ ಅವರು ನನಗೆ ನೆರವಾದರು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಅನಂತವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು, }
೧೪—೮—೧೯೪೨.

ಜಿ. ವೆಂ.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

೧. ಪೀಠಿಕೆ	೧
೨. ನಯಸೇನ	೬
೩. ಧರ್ಮಾಮೃತ	೯
೪. ದರ್ಶನದ ಕಥೆ	೧೧
೫. ಅಹಿಂಸಾವ್ರತದ ಕಥೆ	೨೦
೬. ಕೆಲವು ನೀತಿಕಥೆಗಳು	೪೩
೭. ಧರ್ಮಾಮೃತದಲ್ಲಿ ಪರಮತವಿಡಂಬನ	೪೮
೮. ನಯಸೇನನ ಉಪಮಾನಗಳು	೫೨
೯. ಉಪಸಂಹಾರ	೫೮

ನಯಸೇನ

೧. ಪೀಠಿಕೆ

ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಕುತೂಹಲ ಮಾನವನ ಹುಟ್ಟುಗುಣ. ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳುವ ಅಚ್ಚರಿಯ ಕಥೆಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಥೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅಜ್ಜಿಗೂ ಅಪ್ಪೇ ಅಭಿಲಾಷೆ. ಈ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಕೇಳುವ ಅಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಕಥನಸಾಹಿತ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಥನಸಾಹಿತ್ಯ ಯಾವಾಗ ಮೊದಲಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ನೃಪತುಂಗನ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' (ಕ್ರಿ.ಶ. ೮೧೪-೮೭೭) ದಿಂದ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಗದ್ಯಕಥೆ' ಗಳಿದ್ದುವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. 'ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ' ಎಂಬ ಒಂದು ಜೈನ ಕಥೆಗಳ ಪುಸ್ತಕವೂ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಥನಕಲೆ ಬಹಳ ಹಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ 'ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ' ಯಾದ ಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿಯ ಗ್ರಂಥಗಳೇ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮತ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಜೀವಕಳೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಕಳಕಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದವನು ನಯಸೇನ. ಇವನ 'ಧರ್ಮಾಮೃತ' ವನ್ನು ಸವಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪೀಠಿಕೆಯಾಗಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

ಸುಮಾರು ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ ಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭದ್ರ ಬಾಹು ಮುನಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಕರ್ಣಾಟ

ಕದಲ್ಲಿ ಜೈನಮತವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮತಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನವೆಂಬುದನ್ನರಿತು ಜೈನರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಜೈನರು ನೆಲೆಸಿದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ವಿದ್ವತ್ತೂ ಉತ್ತೇಜನ ಹೊಂದಿದವು. ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿರುವಂತೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕೆಲಸಮಾಡಿದವರು ಜೈನರು. ಅವರು ಬರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಇಂದಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರತ್ನಗಳಾಗಿವೆ.

ಜೈನರು ಯಾವ ಧರ್ಮಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನಾದರೂ ಜೈನಮತಧರ್ಮದ ಬೋಧನೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಮತವನ್ನು ಹರಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಪಂಪನ 'ಆದಿಪುರಾಣ' ಮೊದಲೊಂದು ಅನೇಕ ಪುರಾಣಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದುವು. 'ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಶಲಾಕಾಪುರುಷಪುರಾಣ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆರುವತ್ತು ಮೂವರು ಮಹಾಪುರುಷರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುವು.* ಇವನ್ನು ದಿಗಂಬರರು 'ಪುರಾಣ'ಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ; ಶ್ವೇತಾಂಬರರು 'ಚರಿತೆ'ಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಣಾಟಕದೇಶದಲ್ಲಿರುವುದು ದಿಗಂಬರಜೈನಮತ ಮಾತ್ರ. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಪಕ್ಷವು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕನ್ನಡ ಪುರಾಣಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳೇ ಆಧಾರ. ಮೊದಲನೆಯ ಅಮೋಘವರ್ಷ

* ಇದರಲ್ಲಿ ೨೪ ಜನ ತೀರ್ಥಂಕರರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮಕಾಲಿಕರಾದ ೧೨ ಜನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು, ೯ ಜನ ಬಲದೇವರು ೯ ಜನ ವಾಸುದೇವರು ಮತ್ತು ೯ ಜನ ಪ್ರತಿ ವಾಸದೇವರು ಇವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

(ಕ್ರಿ. ಶ. ೮೧೪-೮೭೭) ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಿನಸೇನನೆಂಬವನು ‘ಮಹಾಪುರಾಣ’ ವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ‘ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಶಲಾಕಾ ಪುರುಷಪುರಾಣ’ ವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದನು. ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದ ಕೊನೆಯ ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನೂ ಎರಡನೆಯಭಾಗವನ್ನೂ ಜಿನಸೇನನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಗುಣಭದ್ರನು ಬರೆದು ಪೂರೈಸಿದನು. ಇದರ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗವಾದ ‘ಪೂರ್ವಪುರಾಣ’ ದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರನಾದ ‘ಋಷಭ’ ನ ಚರಿತ್ರೆಯು ಏಕಸ್ತುತವಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವಾದ ‘ಉತ್ತರಪುರಾಣ’ ದಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕ ಮಹಾಪುರುಷರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಮಹಾಪುರುಷರ ಜನ್ಮಾವಳಿಗಳು, ಅವರ ಬಂಧುಗಳ ಜನ್ಮಾವಳಿಗಳು, ಇತರ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳು, ಜೈನಧರ್ಮಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವೈದಿಕ ಇತಿಹಾಸಗಳಂತೆ ಇದೂ ಒಂದು ಸಕಲವಿಷಯಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಇತಿಹಾಸ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಿಗೆ ತಾವು ಬಯಸಿದ ಮಣಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಗಣಿಯಾಯಿತು. ಪಂಪನು ಪೂರ್ವಪುರಾಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ತನ್ನ ಆದಿಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದನು. ಅನೇಕ ನೀರಸವಾದ ಭಾಗಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆದಿಪುರಾಣವನ್ನು ಒಂದು ಉತ್ತಮಕಾವ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇತರ ಕವಿಗಳು ತಮತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಬರೆದರು.

ಆದರೆ ಈ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ

ಪಂಡಿತ ರಂಜಕವಾದವು. ದೀರ್ಘವಾದ ಸಮಾಸಗಳು... ಶ್ಲೇಷೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳು, ಅಷ್ಟಾದಶ ವರ್ಣನೆಗಳು, ಕಠಿನವಾದ ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ತುತಿಪಾಡಿಸುವ ಪ್ರೌಢವಾದ ರೀತಿ ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಇವು ಜನಸಾಮಾನ್ಯದ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕವಿಗಳು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ಕಾಲ ಹಿಡಿಯಿತು. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಈ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರಿಗೆ ಮೊದಲಿಗನಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಾದ ಕೀರ್ತಿ ನಯಸೇನನಿಗೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು.

ಪಾಮರರಂಜನೆಗಾಗಿ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಬಯಸಿ ವೈದಿಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಮತ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಜೈನರು ತಮ್ಮ ದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದ ಕಥೆಯೂ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಜೈನ ಮತ ಪ್ರಚಾರವಾದ ಹಾಗೂ ಆಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಹರಿವಂಶದ ಕಥೆಗಳು ೨೨ ನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರನಾದ ನೇಮಿನಾಥನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋದುವು. ಗಂಗಾವತರಣದ ಕಥೆ, ಸಗರ ಕುಮಾರರ ಕಥೆ, ಬೌದ್ಧರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಕಿಸಾಗೋತ ಮಿಯ ಕಥೆ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ವೃತ್ತಾಸ ಹೊಂದಿ ಜೈನ ಕಥೆಗಳಾದುವು. ಪಂಚತಂತ್ರ, ಬೃಹತ್ಕಥೆ, ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳೂ ಕೂಡ ಜೈನ ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಪಡೆದುವು. ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಜೈನ ಮಾರ್ಗದ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳ ರಚನೆಯೂ ಆಯಿತು. ರಾಮಾಯಣದ ರಾವಣನನ್ನು

ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಉತ್ತಮ ಶ್ರಾವಕನನ್ನಾಗಿ ಜೈನರು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೌರವರೂ ಕರ್ಣನೂ ಜೈನ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಕೊನೆಗೆ ಪಾಂಡವರೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಜೈನ ಕಥಾಕೋಶವು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾ ವೀರನ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದು ಸುಗತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಮಹಾಪುರುಷರ ಕಥೆಗಳೂ ಅನೇಕವಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂಚದ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಸಾವ್ಯೂರು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಜೈನಮತ ಪ್ರಚಾರವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂದಿನಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಮಹಾಪುರುಷನನ್ನೂ ತಮ್ಮ ವನನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜೈನರು ಹವಣಿಸಿದರು.* ರಾಜಕಾರಣಪಟುವಾದ ಚಾಣಕ್ಯನನ್ನೂ ಅವರು ಜೈನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮತಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸ ಆರಂಭವಾದದ್ದು 'ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ'ಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಳೆ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು ನಯಸೇನನಿಂದ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

* ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆನ್ನುವವರು ವಿಂಟರ್‌ನಿಟ್ಸ್ ಅವರ 'History of Indian Literature' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. vol II, page 486.

೨. ನಯಸೇನ

‘ಧರ್ಮಾಮೃತ’* ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ನಯಸೇನನು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ‘ಮುಳಗುಂದ’ ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದವನು. ಅದನ್ನು ಬರೆದಾಗ ಕವಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೇ ಆಧಾರವಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಹೊರತು ಇವನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಆಶ್ರಯದಾತ ಮುಂತಾದವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವನು ಯಾವ ರಾಜನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲೂ ಇದ್ದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನನ್ನು ‘ನಯಸೇನ’ ‘ನಯಸೇನದೇವ’ ‘ನಯಸೇನಮುನೀಂದ್ರ’ ಎಂದು ವಿವಿಧವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈತನಿಗೆ “ ಸುಕವಿನಿಕರ ಪಿಕ ಮಾಕಂದ,” “ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ರತ್ನಾಕರ”, “ಸುಕವಿಜನಮನಃಪದ್ಮಿನೀರಾಜಹಂಸ” “ನೂತ್ನ ಕವಿತಾವಿಳಾಸ” ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳಿದ್ದಂತೆ ಇವನ ಗ್ರಂಥದಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

“ ಗಿರಿ ಶಿಖಿ ವಾಯುಮಾರ್ಗ ಶಶಿಸಂಖ್ಯೆಯೊಳವಗಮೊಂದಿ ವರ್ತಿಸು.

ತ್ತಿರೆ ಶಕಕಾಲಮುನ್ನ ತಿಯ ನಂದನ ವತ್ಸರದೊಳ್—.....”

ತನ್ನ ‘ಧರ್ಮಾಮೃತ’ ವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದನೆಂದು ಅವನೇ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೧೨ ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಯಿತು.

* ಈ ಗ್ರಂಥವೊಂದೇ ಅಲ್ಲದೆ ನಯಸೇನನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನೂ ಬರೆದಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದರೇ ಅದೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಯ ಸೇನನು ಮೇಲ್ವಿಂತ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದನೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನವರ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಪೊಸಕನ್ನಡದಿಂ ವ್ಯಾವ

ರ್ಜಿಸುವೆಂ ಸತ್ಕೃತಿಯನೆಂದು ಕನ್ನಡಮಂ ಚಿಂ

ತಿಸಿ ಕೂಡಲಾಡಿದಕ್ಕಟ

ಮಿಸುಕದ ಸಕ್ಕದಮಸಿಕ್ಕುವನುಂ ಕವಿಯೇ ? ||

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ದೀರ್ಘಸಮಾಸಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೌಢ ಶೈಲಿಯನ್ನೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊರೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಇದರಿಂದ ಎಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಂತಾಗಿ ಯಾವುದೂ ಭೋಗಯೋಗ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಕ್ಕದಮಂ ಪೇಯ್ತೊಡೆ ನೆಹಿ

ಸಕ್ಕದಮಂ ಪೇಯ್ಗೆ ಸುದ್ದಗನ್ನಡದೊಳ್ ತಂ

ದಿಕ್ಕುವದೆ ಸಕ್ಕದಮಂ

ತಕ್ಕದೆ ಬೆರೆಸಲ್ಕೆ ಘೃತಮುಮಂ ತೈಲಮುಮಂ ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಯಸೇನನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಪದವೇ ಇರಕೂಡದು ಎಂದಲ್ಲ. ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನೇ ಘೃತ, ತೈಲ, ಎಂಬೆರಡು ಸಂಸ್ಕೃತಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಗು

ತ್ತದೆ. ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಸಂಸ್ಕೃತಪದಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಪದಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಕವಿಯ ಅಶಯವೇ ನೆರವೇರಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಯಸೇನನಿಗಿಂತ ಈಚೆಗಿದ್ದ ಆಂಡಯ್ಯನು ಸಂಸ್ಕೃತಪದವನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸದೆ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ ನಯಸೇನನು ಶಪಥ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಜತೆಯಿದೆಯೆಂದು ನಯಸೇನನ ಹೆಮ್ಮೆ. ಸಹಜವಾಗಿಲ್ಲದೆ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ರಸಾಸ್ವಾದನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ.ಯಿಲ್ಲದೆ ಪೊಯ್ನಿ ಲಿಂ

ಬೆಳೆಗುಮೆ ಧರೆ ಮಡಿಗಿ ಕುದಿದು ಶಾಸ್ತ್ರವ ಬಲದಿಂ

ದಳಿಪಿಂ* ಪೇಯೊಪ್ಪಿಡಮದು ಕೋ

* ಅತ್ಯಾಸೆ

ಮಳಮಕ್ಕುಮೆ ಸಹಜಮಿಲ್ಲದಾತನ ಕಬ್ಬಂ ? ||

ಈ ಸಣ್ಣ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಧರ್ಮವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟ ತನ್ನ ದಿಟ್ಟತನವನ್ನೂ ಆತ್ಮಖಂಡನೆಯನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಪುಡಿಗೋಲೊಳ್ ವಾರ್ಧಿಯ ತಡಿ

ಗುಡಿದೆ ಭರಂಗೆಯ್ದು ಪೋಪೆನೆಂಬಗ್ಗನನೊಲೆ

† ಅಜ್ಞಾನಿ

ನೆಲಿ ಜಿನಕಾವ್ಯಾಂಬುದಿಯುಮ

ನುಡಿದೀಸುವೆನೆಂಬ ದಿಟ್ಟರೆಮ್ಮಿಂ ಪೆಲಿರಾರ್ ||

ಆದರೂ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಮತದ ಸಾರವೆಲ್ಲವೂ ಲೇಸಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಜಿನಮತದೊಳೆನಿತು ಸಾರಮ
ದನಿತುಂ ಲೇಸಾಗಿ ತೋರ್ಪುದೀ ಕೃತಿಯೊಳ್-ಅದೆಂ
ತನೆ ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗೆ ಜಲ
ಕೃನೆ ತೋರ್ಪವೊಲೆ-ಇಭದ ರೂಪು ವಿಸ್ತರದಿಂದಂ ||

ಕವಿಯ ಮಾತುಗಳು ಕೇವಲ ಜಂಭದ ಮಾತಲ್ಲವೆಂಬುದು
ಅವನ ಗ್ರಂಥದ ಅವಲೋಕನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

೩. ಧರ್ಮಾಮೃತ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಜೈನಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ
ಅಥವಾ ಪ್ರಾಕೃತಗ್ರಂಥಗಳೇ ಆಧಾರವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹಿಂದೆ
ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ನಯಸೇನನು ಯಾವೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ
ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ಅನುವಾದಮಾಡಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.
ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಧರ್ಮಾಮೃತ'ವೆಂಬ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವೇನೋ
ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಆಶಾ
ಧರನೆಂಬ ಕವಿ ಬರೆದದ್ದು. ಅಲ್ಲದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋಕಾಂಶ
ಮತದ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಗಾರರು (ಗೃಹಸ್ಥರು) ಮತ್ತು ಅನಾ
ಗಾರರು (ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು) ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು
ಹೇಳಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಧರ್ಮಾಮೃತವು ದಿಗಂಬರಮತದ ಪ್ರಕಾರ
ಜೈನಗೃಹಸ್ಥರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ವ್ರತ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು

ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಯಸೇನನು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಆರಿಸಿ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಯಸೇನನು ಒಂದು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬುದೇನೋ ನಿಜ.

ಕನ್ನಡ ಧರ್ಮಾಮೃತದಲ್ಲಿ ಜೈನದರ್ಶನ, ಅದರ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳು ಮತ್ತು ಐದು ಅಣುವೃತ್ತಗಳು—ಇವುಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕವಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದರ್ಶನವೆಂದರೆ ವಿಚಾರವಿವೇಕ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಜೈನಮತದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವುದು. ಅಂದರೆ ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನವಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಅರಿತರೆ ಬೇಕು. ಆ ದರ್ಶನದ ಅಂಗಗಳು ಎಂಟು.

‘ನಿಶ್ಯಂಕೆ’=ಜೈನದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದಿರುವುದು.

‘ನಿಷ್ಪಾಂಕ್ಷೆ’=ಲೋಕದ ಸುಖಭೋಗಗಳಿಗೆ ಆಸೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು

‘ನಿರ್ವಿಚಿಕಿತ್ಸೆ’=ದೇಹದಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿಲಿ ದ್ವೇಷವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು.

‘ಅಮೂಢದೃಷ್ಟಿತ್ವ’=ಜೈನಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ಹೋಗದಿರುವುದು.

‘ಉಪಗೌಹನ’=ಜೈನಮತದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವವರ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆಮಾಡುವುದು.

‘ಸ್ಥಿತಿಕರಣ’=ಆತ್ಮನು ಸರಿಯಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಡದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

‘ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ’=ಜೈನಶ್ರಾವಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾದ ಗೌರವವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು.

‘ ಧರ್ಮಪ್ರಭಾವನೆ ’=ಜೈನಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರುವುದು.

‘ ಕೊಲ್ಲದ ಪುಸಿಯದ ಕಳವಿಸಿ
ಸಿಲ್ಲದ ಪರವನಿತೆಯರ್ಗೇ ಪದಸಿಂ ಚಿತ್ತಂ
ಸಲ್ಲದ, ಪಂಗ್ರಹಕ್ಕಳಿ
ಪಿಲ್ಲದ

ಐದು ಅಣುವ್ರತಗಳು. ಹೀಗೆ ಈ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಒಂದೊಂದು ಆಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರತಿ ಆಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಆಯಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವಾದ ಗೌರವವಿಟ್ಟು ಮೋಕ್ಷಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಮಹಾಪುರುಷರ ಕಥೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ‘ ಧರ್ಮಾವೃತ ’ ದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಎರಡು ಕಥೆಗಳಿಂದ ಮುಂದೆನಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

೪. ದರ್ಶನದ ಕಥೆ

ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಮೇರುಗಿರಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ಭರತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರವೆಂಬ ರಾಜ್ಯವಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲಿ ದಯಾ ಮಿತ್ರಸೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ವರ್ತಕನು ಅನುಪಮ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು. ಆತನು ಒಂದುಸಲ ದ್ರವ್ಯಾರ್ಜನಾ

ಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸುರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಅಗ ವಸುಭೂತಿಯೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಂದು ತಾನು ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದುದಾಗಿಯೂ, ಯಾರೂ ಜೊತೆಗೆ ಸಿಕ್ಕ ದಿರಲು ಸೆಟ್ಟಿಯ ನೆರವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಬಂದೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿ ದನು. ದಯಾಮಿತ್ರನು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ದಯಾಶಾಲಿಯಾ ದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಒಡಗೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದನು. ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಗಳಿಗೆಯಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಧರ್ಮಶ್ರವಣವಿಲ್ಲದೆ ಸೆಟ್ಟಿಯು ಊಟಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ತಾನೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರಾವಕರಿಗೆಲ್ಲ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ವಸುಭೂತಿಯು ಜೈನಮತವನ್ನೂ ಆ ಸೆಟ್ಟಿಯ ಗಾಂಪತನವನ್ನೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ದೂಷಿಸಿ ದನು.

‘ಕುಲಮಂ ಮಾಸಿವಿ ವೀರಮಂ ತೊಱಿದು ಕಂಡರ್ ಪೇಸೆ

ಮೆಯೊಳ್ ಮಹಾ ಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು

ಮಲಮಂ ತಾಳ್ತದೆ ಕಷ್ಟರಂ ಸವಣರಂ ಕಂಗೆಟ್ಟರಂ ಕಂಡು ಸಂ

ಚಲಚಿತ್ತಂ ಕುಲವೈವಮೆಂದು ಪದಸಿಂ ಕೊಂಡಾಡುವ-ಇಂತಪ್ಪ ಗಾ

ವಿಲನಂ ಗಾಂಪನನೆಗ್ಗನಂ ಜಡನನ್-ಅಂ ಕಾಣೆಂ ಮಹೀಚಕ್ರದೊಳ್ || ’

ಹೀಗೆ ಸೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ದೂಷಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು.

‘ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳುಮಂ

ಬಲ್ಲಿರ್ ನಿಮ್ಮನ್ನರಿಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನೀವುಂ

ನಿರ್ಲಜ್ಜರಪ್ಪ ಸವಣರ

ಸೊಲ್ಲಿಂಗಿ-ಒಳಗಾದುದಕ್ಕೆ ನಾಂ ಬೆರಿಗಾದೆಂ ’ ||೧||

ಮಲಮಂ ಧರಿಯಿಸಿ ನಾಣಂ † ಸೋಮಾರಿತನದಿಂದ
ತೊಲಗಿಸಿ ನಿಗ್ರಂಥ*ಮಿದುಂ ಸೋಂಬಿಂ ‡ ಪಲ್ಲಂ *ಬಟ್ಟಿಯಿಲ್ಲದೆ
ಸುಲಿಯದೆ ಮಿಯದೆ ಮುಟ್ಟದೆ ‡ ಮುಳುಗದೆ
ಕುಲದಂ ಕೆಟ್ಟವರನಣ್ಣ ನಿಂ ಮನ್ನಿ ಪುದೇ ? || '

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಜೈನಮತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾದ ನಂಬಿಕೆಯಿತ್ತು. ವಸುಭೂತಿಯ ಮಾತುಗಳು ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಿರುವು. ಅವನನ್ನು ಜೈನಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ ಅವನಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರೆ ಮಗುವಿನ ಕೈಲಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಹಾಗೂ ಕಪಿಯ ಕೂರಳಿಗೆ ಹೂಮಾಲೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೂ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಎಣಿಸಿ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೂಡಿದನು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ವಸುಭೂತಿಯನ್ನು ಬರಿಸಿ.

‘ ಭಟ್ಟರೆ ಕೇಳಿಂ ನಿಮ್ಮಂ

ಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆಲರ್-ಕುಲಜರೂಳರೆಃ ನಂಬಿದನೀಗಳ್ ಃ ಇದ್ದಾರೆಯೆ
ನೆಟ್ಟನೆ ನಿಮ್ಮಿಂ ಸುಗತಿಯ

ಬಟ್ಟೆಯ ತೆರಿನ್ ಆಠಿಯಲಾಯ್ತು ಪುಣ್ಯೋದಯದಿಂ ||

ಎಂದು ಹೊಗಳಿ “ ನಮ್ಮ ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದ ಒಂದು ವ್ರತವಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಡೆಸುವ ಕಾಲ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ನಿಮ್ಮಂತಹವರು ಸಿಕ್ಕಿರುವಾಗ ಜೈನ ಮುನಿಗಳೇ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ನೀವೇ ಆ ವ್ರತವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಷ್ಟು ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬಲು ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ಜಿತ್ತರದಿಂ ಕುರುಡಂ ಕ

ಣ್ಣೆತ್ತಂತಿರೆ ರಾಗಮೊದನೆ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣೆ* ಪೆಣ್ಣಂ

*ಸೂಳೆ

ಪೆತ್ತಂತಿರೆ ಪಾರ್ವಂ ಮ

ಣ್ಣೆತ್ತಂತಿರೆ ಪಿರಿದು ಸಂತಸಂ ಮಿಗೆ ಮನದೊಳ್ ||

“ ಮದನಗುಬಲ್ಲೋದಂ ನಿಧಿಗಂಡಂತಿರೆ ” ಉತ್ಸಾಹ ಗೊಂಡು
ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿದನು.

‘ ಒದವಿದ ಪೊನ್ನ ಪೊನ್ನೆ ಜೋ

ಳದ ರಾಸಿಯ ಪೊಲಿಪುದಿಲ್ಲಿ ತಾನೇನಂ ಬೇ

ಡಿದೊಡಂ ಬೇಡಿದುದಂ ಕುಡು

ವುದು ಪುಸಿಯೇ? ವೈಶ್ಯನಂದನಂ ಪುಸಿದಪನೇ ? ||

ನೆರಸಲಪ್ಪರದ ವಿತ್ತಂ

ದೂರಕೊಂಡುದು ನೆಲೆಗೆ ಪೋಗಿ ಮಕ್ಕಳೊಳಂ ಪೆಂ

ಡಿರೊಳಮೊಡಗೂಡಿ ಸುಖದಿಂ

ಚರಿಯಿಸುವೆಂ ಮೆಚ್ಚಿದಂದದಿಂ ಭೋಗಿಸುವೆಂ || ’

ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಲು ಕುಡಿದು ಕಡು ಚಪಳನಾಗಿ
ಸೆಟ್ಟಿ ಹೇಳಿದ ಪ್ರತದ ರೀತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಸೆಟ್ಟಿ ಆ
ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಿದನು. “ ಅನ್ನವನ್ನೂ ತುಪ್ಪವನ್ನೂ
ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕೈಲಿ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ಊಟಮಾಡಿ ಮಾರನೆಯ
ದಿನ ಅದೇ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ನೀರು, ಊಟ, ತಾಂಬೂಲ ಮೊದ
ಲ್ಗೊಂಡು ಯಾವುದನ್ನೂ ನೆನೆಯದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಓದುತ್ತಾ
ಕುಳಿತಿರಬೇಕು. ಮೈ ಕೊಳೆಯಾಯಿತೆಂದು ವಿಯಾಲಾಗದು.
ಹಲ್ಲನ್ನು ತಿಕ್ಕಕೂಡದು. ಪ್ರತಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯ

ಕೂದಲೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತರಿದು ಬತ್ತಲೆ ಇರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ”

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹಣದಾಸೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೇನೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು.

ಬಳಗಟಿಯದನಿತುಮಂ ಸಂ

ಚಳಚಿತ್ತಂ ಮಾನ್ವಿನೆಂದು ಪೂಜ್ಞಂ ತನ್ನೊಂ

ದಳವಟಿಯದೆ ಕಡುಲೋಭದಿ

ನೆಳಗಟಿ ಭಯಮಟಿಯದೆಂಬವೋಲ್ ತದ್ವಿಪ್ರಂ ||

ತನ್ನ ಕಡೆಯವರು ಯಾರೂ ಹತ್ತಿರ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಾಯಿತು.

‘ ಅರಯ್ಬ ನೋಡಿ ನಗುವವ

ರಾಕೆನ್ನಂ ದೂರದೇಶಂ, ಅಂ ನೋಂಪೆನಿದಂ

ಸೈರಣೆಯಿಂ, ಚೆಂಬೊಂಗಳ

ನೋರಂತಿಕೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ವೆ ಎನ್ನ-ಅರ್ಪಣಿತಂ ||

ಉಸಿರವೆ ಗಳಿಗೆವರಂ ಸೈ

ರಿಸಿ ತಲೆಯಂ ಒಟಿಸಿಕೊಂಡು* ಚೆಂಬೊನ್ನಂ ಸಂ *ಕೂದಲು

ತಸದಿಂ ಕೈಕೊಳ್ವೆಂ ಭಾ

[ಕೀಳಿಸಿಕೊಂಡು

ವಿಸುವೋಡೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಪುಲ್ಕೊಳೆದಪುದೇ? ||’

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ವ್ರತವಾರಂಭವಾಯಿತು. ತಲೆಯ ರೋಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೀಳುವಾಗ ವಸುಭೂತಿಯ ಪಾಡು ನಾಯಿಪಾಡಾಯಿತು.

ತಲೆಯಂ ಬಲುದಡಿಗರ್ಕಿಲಿಃ

†ಡಂಡಧಾರಿ

ನಿಲಲಾಟಿದೆ ಸುಂಟಿತಿಂದ ಕೋಡಗದಂತು

ಮೃಳಿಸಿ ಕಳವಳಿಸಿ ನೋವಿಂ

ತಲೆಯಂ ತಿರಿಪುತ್ತುಮಂಜಿ ಕೆಟ್ಟನೆನುತ್ತಂ ||

ಬಿಡದೊಡುಗರ್ಚಿ ನೋವಿಂ

ದಡಿಗಡಿಗಹಹಾಯಿಸುತ್ತ ಮೊಡಗಯ್ಯಿಂದಂ

ತಡವರಿಸುತ್ತಂ ಸಾಸನೆ

ಗುಡಿದಂತಿರೆ ಕರಮೆ ಮಯಿಗಿ ತಳನೆಳಗಾದಂ ||

ಆಮೇಲೆ ಪಾಣಿಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಸಕ್ಕರೆ ಕುಡಿದು

ಸೊಗಯಿಸಿ ಫೃತಪೂರಂ ಹೋ

ಳಿಗೆ ಮಂಡಗೆ ತಿರುಗು ನಾಡೆ ರುಚಿವೆರಸಿದ ಲ

ಡ್ಡುಗೆ ಚಕ್ಕುಲಿ ಗಾರಿಗೆ ಪೂ

ರಿಗೆ ಮೊದಲಾಗಿದ್ದ ಪಲವು ಭಕ್ಷ್ಯಮನಾಗಳ್ ||

ಮೆದ್ದು, ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಮೊಸರನ್ನು ಕುಡಿದಮೇಲೆ

ಕಳನೆಯಕೂಟಿಗಮಗಿಸುವ

ತಿಳಿದುಪ್ಪಂ ತಿವುಡುಕ್ಕಳೆದ ಪೊಂಬೆಸಿಡಿ ಮಹೋ ಸ್ಥಿತವುಡು

ಜ್ವಳಮಪ್ಪ ಕಂಪಿನಿಂಪಿನ

ನಿಳಯಮುಮೆನಿಸಿದ್ದ ಸವಿಯಿನೊದವಿದ ತೊವೆಯಿಂಃ || ‡ತೊವ್ವೆ

‘ ಅಮೃತದೊಳ್ ಮಚ್ಚರಿಸುವ, ರಸಾಯನದೊಳ್ ಪುರುಡಿ
ಸುವ ದಿವ್ಯಾಹಾರಮಂ ಆಕಂಠಮುಂಡು, ಬಬಲೈ ಮೋಗಿ
ಪುದುಂ, ಅರ್ಪನಿತು ನೀರಂ ಕುಡಿದು, ಪಗಲಿಲ್ಲಂ ಸಂತಸ
ದಿನಿದುರ್ದ ’ ರಾತ್ರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು

ಬಿಸುಸುಯ್ಯುತ್ತ, ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಕೋತಿ ಸಿಡಿಮಿಡಿ
ಗೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಆ ರಾತ್ರಿಯ ನಾಲ್ಕು
ಜಾವವೂ 'ಮೌಹೂರ್ತಿಕನಂತೆ ಪ್ರೋತ್ತಿನಕವಿಯಂ ನೋಡುತ್ತಂ
ಜಾವದ ಕಾಪಿನವರಂತೇಯುತ್ತಂ, ಜಂಘಾಬಲವಿಲ್ಲದನಂತೆ
ಕುಳ್ಳಿರುತ್ತಂ, ಮರುಳನಂತೆ ತನ್ನೊಳ್ ತಾನೆ ನುಡಿಯುತ್ತಂ,
ಮಲೆಯಂ ಪಾರ್ವ ಒಕ್ಕಲಿಗನಂತೆ ಗಗನಮಂಡಲಮಂ
ನೋಡುತ್ತಂ, ಚಾದಗೆಯಂತೆ ಆಕಾಸವನಿಗೆ† ಬಾಯಂ
ಬಿಡುತ್ತಂ, ಕಪ್ಪೆಯಂತೆ ತಣ್ಣಪ್ಪೆಡೆಯೊಳ್ ಪತ್ತುತ್ತಂ,
ಚೊಚ್ಚಲ್ ಪೆಪ್ಪುವಳಂತೆ ತೊಬಲುತ್ತುಂ, ಕಣ್ಣೊಳ್ ಬೆಳಗಾಗೆ,'
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಚಿನ್ನದ ರಾಶಿ ಸಿಕ್ಕುವುದು
ತಪ್ಪಿಹೋಗುತ್ತದೆ; ಧೈರ್ಯದಿಂದ ವ್ರತನಡೆಸೋಣವೆಂದರೆ
ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಯೋಚಿ
ಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದನು. ಎರಡನೆಯ ದಿನವೂ
ಬಾಯಾರಿಕೆಯ ತೊಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಮೂರನೆಯ
ದಿನ 'ಭಕ್ಷ್ಯದ ದೆಸೆಗೆ ಪಕ್ಷಂಗೆಟ್ಟು, ಪಾಲಿಗೆ ಬೆರ್ಚಿ,
ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಇನಿಸಿಪ್ಪೊಡಂ ಮನಂದರಲಾಯಿದೆ ' ಅವೊಂದೂ ಬೇಡ
ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ದಯಾಮಿತ್ರ ಸೆಟ್ಟಿಯು 'ಆಃಪರಸ್ಪರಿ
ಸಿಯರ್ಮೊದಲಾಗಿಯುಸಿರದೆಮ್ಮ ಪೇಟ್ಟಂತೆ ಮೋನದಿಂದಂ
ಬರೆಂದೊಡೆ, ಕುಲಜರುಂ ಭೂದೇವರುಮಪ್ಪ ನಿಮಗಿದಾವುದ
ರಿದಾಯ್ತು ಉಸಿರದಿರಿಂ ' ಎಂದು ಹೇಳಲು ಮರುಮಾತಾಡದೆ
ಊಟಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಏಳೆಂಟು ದಿನಗಳು ಕಳೆದಮೇಲೆ ಈ
ವ್ರತಕ್ಕೆ ಸೈರಣೆಗೆಟ್ಟು, ಗಾಳಿಗೊಡ್ಡಿದ ಸೊಡರಿನಹಾಗೆ ನಡುಗಿ,
ಮಟದ ಬೆಕ್ಕಿನಹಾಗೆ ಒಳಗೊಳಗೆ ಓಡಾಡಿ, ಒದ್ದೆಯಾದ

† ಆಕಾಶದ ಪನಿ.

ತಮಟಿಯಂತೆ ಸದ್ವ್ಯಮಾಡದೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ' ಎಷ್ಟುನಾ ಮೇಲೆ ಬಡಗೋಲು, ಕೊಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕವರ್ತೆ ಯೆಂಬಂತೆ, ಸಂತಾಪದ ಮೇಲೆ ಸಂತಾಪಮಂ ಮಾಯ್ವಿ ನಿನ್ನ ನೋಂಪಿ ಯೆಂಬ ಗರಗಸಕ್ಕೆನ್ನ ಮೆಯ್ಯನೊಡ್ಡಲಾಡ್ಕಿಂ, ಮತ್ತಂ ಒಂದೆ ರಡು ತಿಂಗಳ್ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೋಂತು ಕೊಟ್ಟವೆಂ ಪಿರಿದ ಪ್ಪೆನ್ನುಮ್ಮಳಕೆ ಪೋವಂತು ಕೆಡ್ಕೆಗೆ ಪೋಗಿ ಮೆಯ್ಯಂ ಕರ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಒರ್ಮೆಯಿರ್ಮೆ ನೀರಂ ಕುಡಿದು ನಿಮ್ಮ ಬೀಡಿನೊ ಳೊಂದೆರಡು ಗಳಿಗೆ ಸುಡಿದಾಡುವಂತೆ ಮಾಯ್ವಿದು ' ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಸೆಟ್ಟಿ ' ಬಾಯ ತಂಬುಲಂ ಸೂಸೆ ' ಕಳಕಳಿಸಿ ನಕ್ಕು

‘ ಕಡುಮೂರ್ಖರ್ ತಮ್ಮಿಚ್ಚೆಗೆ
ಪಿಡಿದುದೆ ಪಿರಿದೆಂಬರಣ್ಣ ಜಿನಮಾರ್ಗದೊಳೇಂ
ನಡೆಯಲ್ ಬರ್ಕುಮೆ ಬಾರದು
ಕಡಲೆಗಳಂ ತಿಂಬ ಮೊಗ್ಗು ಕಲ್ಲೊಳುಂಟೇ ? ’

ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಷ್ಟತರವಾದ ಅನೇಕ ವ್ರತಗಳನ್ನು ನಡೆ ಸುವ ಋಷಿಗಳ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳಲು ಯಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ನೀವು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಹಿಂತೆಗೆದಿರಲ್ಲಾ ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ವಸುಭೂತಿಗೆ ಜೈನಧರ್ಮದ ಹಿರಿಮೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ತನಗೆ ಜೈನಧರ್ಮದ ತಿರುಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಆ ಸೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅವನು ವಸುಭೂತಿಗೆ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವ ರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ವಸುಭೂತಿ ಅದರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟು, ಸತ್ತಮೇಲೆ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಣಿಕುಂಡಲನೆಂಬ ದೇವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಒಂದು ಸಲ ದಯಾಮಿತ್ರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು

‘ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ದೇವನಾದೆನೆಂ’ ದು ಹೇಳಿ ಜೈನದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಬಲಿತು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನು.

ಈ ಕಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ನಂಬುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಕವಿ ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಥೆಯಿರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿರುವ ರೀತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಕಥೆ ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಸುಭೂತಿ ದುಡ್ಡಿನ ಆಸೆಯಿಂದ ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಉಟವಾಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕವೇ ಸೆಟ್ಟೆಯು ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಕಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಸನ್ನಿವೇಶ ಹಾಸ್ಯಮಯವಾಗಿದೆ. ಕೂದಲನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಓದ್ದಾಡುವಾಗ ವಸುಭೂತಿಯ ಚಿತ್ರ ನಗುವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಓದಿದಮೇಲೆ ವೈದಿಕ ಜನದ ಹುರುಳಿಷ್ಟೇಯೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವ ಭ್ರಮೆ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಕವಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಮತದವರಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಕಪಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ವಸುಭೂತಿಯನ್ನು ಇಂತಹವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದುದರಿಂದ ಧರ್ಮದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಸಹಿತ ಕವಿ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟಹಾಸ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿ ಕಥೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

೫. ಅಹಿಂಸಾವ್ರತದ ಕಥೆ

ಕವಿಯ ಪರಿಚಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದರೆ, ಆತನು ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಕಾಲ, ಸಮಕಾಲಿಕವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಇವುಗಳ ಪರಿಚಯವು ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯಕವೋ ಕವಿಯ ಪದಬಂಧದ ಪರಿಚಯವೂ ಅಷ್ಟೇ ಅವಶ್ಯಕ. ಕವಿಗೆ ಯಾವ ವೃತ್ತಗಳ ಮೇಲೆ ಮಮತೆ ಹೆಚ್ಚು ಯಾವ ಕೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿದೆ ಎಂತಹ ಅಲಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವಿದೆ ಎಂಬುದು ಅವನ ಪದಗುಂಫನವನ್ನು ನೋಡುವತನಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮಾವೃತ್ತದ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಕವಿಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ನೆಗಟ್ಟಿ ದಾಳಿ* ಮಾಳಪೋರ್ವೀವಳಯದೊಳಮರಾಧೀಶನಂತಪ್ಪ ಸದ್ಭೋಗಿಗಳಿಂ ದೇವೇಂದ್ರಧಾತ್ರೀರುಹಮನಿಳಿಸಿ† ಕಯ್ವಾರದಿಂದೀಡ್ಯವ ಸತ್ತಾ‡ ಗಿಗಳಿಂ ಶ್ರೀಯಾಂಸನೊಳ್ ಮಜ್ಜರಿಸಿ ಬಿಡದೆ ನಿರ್ಲೋಭದಿಂದೀವ ಸದ್ಭೋಗಿಗಳಿಂದುಜ್ಜಯಿನಿಯೆಂಬಾ ಪುರವರಮೆಸೆಗುಂ ನಾಡೆಯುಂ‡ ಶೋಭೆಯಿಂದಂ ||

*ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, †ಹೀಯಾಳಿಸಿ, ‡ಹೊಗಳಿಕೆ, ‡ಹೆಚ್ಚು.

ಆ ಪುರಮನಾಳ್ವಂ ವಿಶ್ವಂಧರ ಮಹಾರಾಜನಾತನ ರಾಜ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಗುಣಪಾಲನೆಂಬನಾತನ ಭಾರ್ಯೆ ಧನಶ್ರೀಯೆಂಬಳ

ನೆಗಟ್ಟಿ ಗುಣಪಾಲಂಗಂ

ಮೃಗನಯನೆಯನಿಹ ತಪ್ಪನಶ್ರೀಗಂ ಕೈ

ಮಿಗೈ ರಾಗಂ ಪುಟ್ಟಿದಳು

‡ಹೆಚ್ಚುಗು

ವಿಗನೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ ಕನ್ಯಾರತ್ನಂ ||

ಸುಬಂಧುಶ್ರೀಯೆಂಬಳ. ಅಂತವರ್ ಸುಖದಿಂದಿರ್ಪುದುಂ
ಒಂದು ದಿವಸಂ ಧನಶ್ರೀ ಕನಸುಗಂಡು ನೇಸರ್ ಮೂಡು
ವುದುಮೆಚ್ಚಿರ್ತು ಗುಣಪಾಲಸೆಟ್ಟಿಗೞಿ ಪುವುದುಂ ಸೆಟ್ಟಿ ತತ್ತ್ವ
ಪ್ಪಫಲಂಗಳಂ ಋಷಿಯರಲ್ಲಿ ಜೆಸಗೊಳ್ಳ¹ ಮೆಂದು ಬಸದಿಗೆ²
ಬಂದು ಋಷಿಯರುಮಂ ವಂದಿಸಿ ಕನಸುಗಳ ಫಲಮಂ ಜೆಸ
ಗೊಳ್ಳುದುಂ ಅವರ್ 'ಅಧಿಕಜನಭಕ್ತನಂ ಮಹಾಪ್ರಭುವಂ
ಮನೋಜನಿಭನಂ ಮಗನಂ ಪಡೆವೈ' ಎಂಬುದುಂ ಇವರುಂ
ಸಂತಸದಂತಮನೆಯ್ವಿ ಮನೆಗೆ ವಂದಿರ್ಪುದುಂ ಧನಶ್ರೀಗೆ
ಗರ್ಭವಾಗಿ ಜೇನೇಂದ್ರಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಲುಂ ನೋಡಲುಂ,
ಜನಮುನಿವರರಂ ವಂದಿಸಲುಂ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿರಲಾಕಾಪುರುಷರ ಕಥೆ
ಗಳಂ ಕೇಳಲುಂ ಬಯಕೆ ತಿಣ್ಣಮಾಗೆ³ ಜನಭವನಂಗಳೊಳ್
ನಾನಾವಿಧ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನಿಕ್ಕಿಸುತ್ತುಂ ಪೊನ್ನಿಂ ಸಮೆದ ವಂಶ
ಮಾಲೆಗಳಂ⁴ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತುಂ ನಾನಾಧ್ವಜಂಗಳನೆತ್ತಿಸುತ್ತುಂ
ಪಾನಮಂ ಮಾಡಿಸುತ್ತುಂ ಧನಶ್ರೀಯ ಬಯಕೆಯನೀಮಾ
ರ್ಗದಿಂ ಸಲಿಸುತ್ತುಮಿರ್ಪುದುಂ ಒಂದು ದಿವಸಂ, ವಿಶ್ವಂಧರ
ಮಹಾರಾಜಂ ಮಹಾವಿಭೂತಿಯಿಂ ಗಂಧಗಜಾರೂಢನಾಗಿ
ವನಕ್ರೀಡೆಗೆ ಪೋಗುತ್ತುಂ ತನ್ನ ನಂದನವನದೊಳ್ ಪೊನ್ನು
ಯ್ಯಲನಾಡುವ ಸುಬಂಧುಶ್ರೀಯಂ ಕಾಣ್ಬುದುಂ ಕಾಮಂ
ಕಾಮಿನಿಯಂ ಮುಱಿಗೊಂಡಿದುರ್ ಪೊಸನನೆಯ⁵ ಬಿರಿಮುಗುಳ
ಕುಸುಮಬಾಣಂಗಳಿಂ ತೋಡುಂ ಬೀಡುಂ ಕಾಣಬಾರದೆನಿಸಿ
ನೆಱನೞಿ ದೆಸೆವುದುಂ ಮಹಾರಾಜಂ ಜರ್ಝರಿತ ಗಾತ್ರನಾಗಿ
ಚಿತ್ರದರೂಪಿನಂತೆ ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕದೆ ನಿಂದು ವಿರಹಾನಳನಿಂ
ಬೆಂದು ವನಕ್ರೀಡೆಗೆ ಪೋಗಲೊಲ್ಲದೆ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕಣ್ಣೊ

¹ ಕೇಳೋಣ, ² ಜೈನದೇವಸ್ಥಾನ, ³ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು, ⁴ ತೋರಣ, ⁵ ಮೊಗ್ಗು.

ಳಂ ಮನದೊಳಂ ಸುಬಂಧುಶ್ರೀಯ ರೂಪ ತೋಡಿ³ ಕಾಮ
 ಸಂತಾಪಮನೆಂತುಂ ಮಾಣಿಸಲಾಡಿದೆ ಪೆರ್ಗಡೆಗಳಂ ಕರೆದು
 ' ನೀವಿಂದು ಸುಬಂಧುವಂ ಎನ್ನೊಳ್ ನೆರವುವುದು ನೆರಪದಂದು
 ನೋವೆಂ ತಿಬ್ಬಂ ' ಎಂದು ಗುಣಪಾಲಸೆಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಗಟ್ಟುವುದುಂ
 ಅವರ್ ಸೆಟ್ಟಿಯ ಮನೆಗೆ ವಂದಿಂತೆಂದರ್ ' ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಪ್ಪ
 ಸುಬಂಧುಶ್ರೀಯಂ ನಂದನ ವನದೊಳ್ ವಿಶ್ವಂಧರ ಮಹಾ
 ರಾಜಂ ಕಂಡು ಕುಸುಮಶರದ ಕೋಳಿಂ⁴ ಗಿರಲಾಡಿದೆ ಬೇಡಿಯ
 ಟ್ಟಿದಂ. ನೀವುಂ ಕುಲಸ್ವಾಮಿಗೆ ಮಾರ್ಕೊಳ್ಳದೆ ಕೂಸಂ
 ಕುಡುವುದೆಂಬುದಂ ಗುಣಪಾಲಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಡಿಗಾಗಿ ಕೃತಕವಚನಂ
 ಗಳಂ ನಂಬಿ ನುಡಿದು ಪೆರ್ಗಡೆಗಳನರಮನೆಗೆ ಕಬ್ಬಿ
 ತನ್ನೊಳಿಂತೆಂದಂ

' ಜಿನಪದಸೇವೆಯಿಲ್ಲದನ ರೂಪು ವಿಳಾಸ ಮಹೋನ್ನತಿಕ್ಕೆ ಮೇ
 ದಿನಿ* ಸೊಬಗೊಳ್ಳು ತೇಜ ಮಹಿಮಾಸ್ವದಮುದ್ಧತಿ ವಿದ್ಯೆ ಶೌಚಮಾ
 ತನ ವಿಭವಂ ಕುಲಂ ದಲಮುಮಾರ್ಪು ಗುಣಾಳಿ ಗಾಡ್ವಿ ಯಾ
 ವನಮಿಸಿತುಂ ಕುಡಿಂಬಕ್ಕನರಸನ್ನಿಯ ತಣ್ಣಿ ವಿಷಾನ್ನ ಭೋಜನಂ ||

*ಭೂಮಿ, ಧೃತೌಂದರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ.

ಮತ್ತಂ ಮಿಥ್ಯಾಧೃಷ್ಟಿಯ ಸಿರಿಯನುರಿಯೆಂದು ಬೆಚ್ಚಲುಂ ಕು
 ದೃಷ್ಟಿಯ ರೂಪು ಸಂತಾಪಮೆಂದು ನಡುಗಲುಂ, ದರ್ಶನದೂರನ
 ಶೃಂಗಾರಮಂ ಸಂಹಾರಮೆಂದು ಭಯಂಗಳೊಳಲುಂ ಶ್ರವಕಂಗೆ
 ಬೇಟ್ಟಿದು. ಮಿಥ್ಯಾಧೃಷ್ಟಿಯಪ್ಪನ ರೂಪುಮಂ ವಿಳಾಸಮುಮಂ
 ಪ್ರತಾಪಮುಮಂ ಸಂಪತ್ತುಮಂ ಕಂಡು ರಾಗಿಸಿ ಕೂಸು
 ಗುಡುವಂ ನರಕಕ್ಕೆ ಭಾಜನಮಕ್ಕುಂ,' ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಧನ

ಶ್ರೀಯ ಮನದ ನಿರ್ಮಲಕೆಯುಮಂ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಮುಮ
ನಾರಯಲೆಂದು ಗುಣಪಾಲಸೆಟ್ಟಿಯಿಂತೆಂದಂ

‘ ಧರಣೀವಲ್ಲಭನುಗ್ರವೈರಿಹರಣಂ ಬಾಲಾರ್ಕತೇಜಂ ಮಹೀ
ಶ್ವರವಂದ್ಯಂ ಮನಪೊಲ್ಲ ಸೋಲ್ಲ ಪದಸಿಂ ಸದ್ರಾಗದಿಂದಟ್ಟಿದಂ
ಪಿರಿದುಂ ಸ್ನೇಹದಿಸಿಂದು ಕೇಳ ಕನಕಾಂಭೋಜಾಕ್ಷಿಯಂ ಬೇಡಿ ನ
ಮ್ತರಸಂ ನೋಡ ಸುಬಂಧುವಂ ಧರಣಿಯೊಳ್ ನಮ್ಮಂತು
ಮುಂ ನೋಂತರಾವ್ ||

ಪರದರ* ಸಿರಿಯಿಂದರಸರ *ವರ್ತಕ
ಸಿರಿ ಸರಿಯಲ್ಲದೊಡೆ ಕೂಸಸಿತ್ತೊಡಾತನ ದೆಸೆಯಿಂ
ಪಿರಿದಪ್ಪೊದವಿದ ಶೌರ್ಯಂ
ದೊರೆಕೊಳ್ಳಂ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯಮುಂ ಕೈಸಾಗುಂ ||

ಸುಬಂಧುಶ್ರೀಯನರಸಂಗೆ ಕುಡುವಂ’ ಎಂಬುದುಂ ಧನಶ್ರೀ
ಸೆಟ್ಟಿಯ ಮಾತಿಂಗೆ ವಿಸ್ಮಯಂ ಬಿಟ್ಟು ನೀರೊಳಗಿದರ್ ನಲ್ಲಳ
ನೆಲಲಂ ಕಂಡು ನಲ್ಲಳೆಂದು ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಪಾಯ್ತು ಸಾವ ಸಾಧು
ವಿಟನಂತೆ ನಿತ್ಯಮಲ್ಲದ ಸಂಸಾರ ಸುಖಕ್ಕುಂ ಅಲ್ಪಶ್ರೀಗಮಾಸೆ
ಗೆಯ್ದು ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕೂಸಂಕೊಟ್ಟು ನರಕದುಃಖಮಂ
ಮಾಡಿಕೊಂಡಪನೆಂದು ಮರುಗಿ ಸೆಟ್ಟಿಗಿಂತೆಂದಳು

‘ ಸಿರಿ ಭಾವಿಪೊಡೆತ್ತಾನುಂ
ದೊರೆಕೊಳ್ಳಂ ಜೈನದರ್ಶನಂ ಧಾರಿಣಿಯೊಳ್
ದೊರೆಕೊಳ್ಳದದಲಿ ನಲಿಪೊಡೆ
ಸಿರಿಗಂ ಸದ್ವರ್ತನಕ್ಕ ಮೇನಂತರನೋ ||
ಕಲ್ಲುಂ ಕಬ್ಬು ನಮುಂ* ನೋ *ಕಬ್ಬಿಣ
ಡೆಲ್ಲಿಯುಮೋರಂತೆ ಪಡೆಯಲಪ್ಪುದು ಪೊನ್ನಂ
ಸಲ್ಲಲಿತಮಪ್ಪ ರತ್ನಮು
ನೆಲ್ಲಿಯುಮೋರಂತೆ ಪಡೆಯಲಪ್ಪುದೆ ಧರಿಯೊಳ್ ||

ಸಂಸಾರದಾಸಿರಿಗೆ ಅಳಿಪಿ ಮೂಱು ದಿನದ ಪಗರಣಕ್ಕೆ⁷
 ಗಡ್ಡಮೀಸೆ ಮಂಡೆಯಂ ಬೋಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಂತೆ, ಮುಂದಿದ್
 ಕೆಹಿಯನೆಯ್ವಲಾಱದಲಸಿ ಕೆಸಹ ನೀರಂ ಕುಡಿವಂತೆ ಸ್ವರ್ಗ
 ಮೋಕ್ಷದೊಳಪ್ಪನಂತ ಸುಖಮಂ ನೀರೊಳ್ಳು ನರಕ ತೀರ್ಯ
 ಗ್ಗತಿಗಳೊಳ್ ತಿಪ್ಪನೆ ತಿರಿವ ಕಜ್ಜ ಮನೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳೊಡೆ ನೀಮ
 ಷಿವಿರ್ ; ನಿಮಗಾದಿತ್ಯಂಗೆ ಸೊಡರಂ ತೋಪಿಸಿದರೆಂಬಂತೆ,
 ತೊಹಿಗೆ ನೀರನಡಕಿದರೆಂಬಂತೆ ಎನ್ನಂತಪ್ಪ ಜಡಮತಿಗಳ್
 ಬುದ್ಧಿವೇಟ್ಟುಮಚಿತಮಲ್ಲದು; ಗಂಡಸಿದಿರೊಳ್ ಪೆಂಡತಿ
 ನುಡಿಯಲಾಗದು, ಮಿಹಿಕೊಟ್ಟಿರಪ್ಪೊಡೆ ಎಮಗೆ ಬಸದಿಯ
 ಶರಣೆಂದು ನುಡಿದು ಮಾಣ್ಬುದುಂ ದರ್ಶನ ಶುದ್ಧಿಯುಂ
 ಸದ್ಧರ್ಮ ಸಮೇತಿಯುಮಪ್ಪ ಪೆಂಡತಿಯಂ ನಚ್ಚಿಕೂರ್ತು
 ಕೈಕೊಂಡಾತಂ ಬಲ್ಬೈತ್ರಮನೇಹಿ ದವನೆಂತು ಸಮುದ್ರ
 ದೊಳಾಡದೆ ಸುಖದಿಂ ಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯನೆಯ್ದುಗುಂ ಅಂತೆ
 ಪೆಂಡಿರುಂ ತಾನುಂ ಸ್ವರ್ಗಮೋಕ್ಷಮನೆಯ್ವಿಪಿದಪ್ಪ ಸುಖ
 ಮನೆಯ್ದು ವರೆಂದು ಮನದೊಳೆ ಪೊಗಲ್ಪು ಸುಬಂಧು ಶ್ರೀಯ
 ಸವ್ಯಕ್ತ್ವಮುಮಂ ಅರಯಲೆಂದು ಮಗಳಂ ಕರೆದು ತೊಡಿಯ
 ನೇಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕದಪಂ⁸ ಕರ್ಚಿ ತಂಬುಲಮನಿಕ್ಕಿ ಗುಣ
 ಪಾಲಸೆಟ್ಟಿ ಮೆಲ್ಲನಿಂತೆಂದಂ

‘ ಸಿನ್ನಂತು ಮಗಳೆ ಪುಣ್ಯ

ಕ್ಕನೊಂ ತವರಾರೊ ಮಾಳವೇಶ್ವರನದಟಂ

ಸನ್ನತ ಗುಣಗಣ ನಿಲಯಂ

ಸಿನ್ನಂ ತನಗರಸಿ ಮಾಡಿದಪ್ಪಂ ಪದೆಪಿಂ ||

⁷ ನಾಟಕ, ⁸ ಕೆನ್ನೆ.

ನೀನರಸಿಯಾದೆಯಪ್ಪೊಡೆ
ಮಾನವಸತಿ ನಿನಗೆ ಮುಖ್ಯಪದಮಂ ಕುಡುಗುಂ
ಶ್ರೀ ನಿಳಯಿಯಾಗಿ ಸುಖದಿಂ
ನೀನಿರ್ವೈ ರಾಜ್ಯಲೀಲೆಯಿಂ ಕ್ರೀಡಿಸುತುಂ' ||

ಎಂಬುದುಂ ಸುಬಂಧುಶ್ರೀ ತಂದೆಯ ಮಾತಿಗೆ ನಕ್ಕು 'ನಿಮ್ಮಂ
ತಪ್ಪ ಮಹಾಪುರುಷರಿಂತಪ್ಪ ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ ತನಮುಂ ಮಾಡಲಾ
ಗದು, ಈ ಶ್ರೀಗೆಯಿಗಿ ಧರ್ಮಮಂ ಬಿಡುವುದಾವ ಬುದ್ಧಿ, ಕಂಚಂ
ಬಿಟ್ಟೊಡಂ ಪಿಡಿನ, ತಾಯಂ ಬಿಟ್ಟು ರಕ್ತಸಿಯಂ ಪೊರ್ದುವ,
ಭೂಪರಂ ಬಿಟ್ಟು ಪೊಲೆಯರಂ ಕೆಳೆಗೊಳ್ಳ, ಕುದುರೆಯನೊಲ್ಲದೆ
ನಾಯನೆಲುವ, ಪಟ್ಟದಾನೆಯಂ ಕೊಟ್ಟು ಕೋಡಗಮಂ
ಕೊಳ್ಳ, ನೆಲೆನಾಡಿಂ' ಬಿಟ್ಟು ತಿರಿದುಂಬ ಮರುಳಂ ಪೊಲ್ಕುಂ.
ಬೆಕ್ಕಪಾಲಂ ಕಾಣ್ಬುದಲ್ಲದೆ ಮೇಗೆಬಂದಡಸುವ ಬಡಿಗೆಯಂ¹⁰
ಕಾಣದು. ಅಂತೆ ಮೂರ್ಖರಪ್ಪರುಮಿಲ್ಲಿಯ ಸುಖಮನೆ ಶಾಶ್ವತ
ಮಾಗಿ ಕಾಣ್ಬರಲ್ಲದೆ ಸರಕದೊಳಾದ ಮಹಾದುಃಖಮನಡಿ
ಯರ್. ಎನಗಿಂತಪ್ಪ ಮಾಯಾ ವಚನಗಳಿಂ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯ
ಮಾಣಿಕಮಂ ಗುಗ್ಗುರಿಯಂ ತೋಡಿ ನಂಬಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ
ಟಕ್ಕಿಕ್ಕಿ ಮಾತಾಡವೇಡ. ಜಿನಧರ್ಮಂ ಪ್ರಾಣಿಗಾರ್ಮಂ.¹¹
ಎನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಸದೆ ಕರ್ಮರಾಜಂಗೆ ಮಗುಳೆ ಪಿಡಿದೊಪ್ಪಿಸುವುದು
ಪಾಪಿಯಲ್ಲದು.¹² ಎಂದು ನಿಮಗೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಮುಳಿಸುಳ್ಳೊಡೆ
ನಿಮಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ದಂಡನೆಯಂ ಮಾಡಿಂ. ಏಗೆಯ್ದುಂ ಮಿಥ್ಯಾ
ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕುಡುವೆನೆಂಬ ಬಗೆಯಂ ಮಾಡ್ಬದು, ಎಂದು ಕಣ್ಣ
ನೀರಂ ನೆಗವುವುದುಂ ಗುಣಪಾಲಸೆಟ್ಟಿ ಮನದೊಳ್

⁹ ಸ್ವಿರವಾದ ಬದುಕು, ¹⁰ ಕೋಲು, ¹¹ ಆಶ್ರಯ, ¹² ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ

ಎನ್ನ ಗುಣಕ್ಕಂ ಬಗೆವಂ
 ದೆನ್ನ ವಧೂಟಿಯ ಗುಣಕ್ಕು ಮೀಕೆಯಗುಣಮು
 ತ್ಯುನ್ನ ತಮೆಸಿಸಬುದವಡಿಂ
 ದೆನ್ನಂತಾರ್ ಪುಣ್ಯವಂತರವನೀತಳದೊಳ್ ||

ಎಂದು ತನ್ನ ಮನದ ಕಾರ್ಯಮನಿರ್ವರ್ಗಂ ತಿಳಿಯೆ ಪೇಟ್ಟು

ತಡೆದಿಲ್ಲಿ ನಿಂದೆನಪ್ಪೊಡೆ
 ಕುಡವೇಲ್ಕುಂ ಭೂಭುಜಂಗೆ ಮಗವಂ, ಕೂಸಂ
 ಕಡುಗೂರ್ತು ಕೊಟ್ಟೆನಪ್ಪೊಡೆ
 ಕಿಡುಗುಂ ಮೇಲಪ್ಪ ನಮ್ಮ ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಖ್ಯಂ ||

ಎಂದಾಲೋಚಿಸಿ ಧನಶ್ರೀ ಗರ್ಭಿಣಿಯಪ್ಪ ಕಾರಣದಿಂ ತನ್ನ
 ಪ್ರಾಣಮಿತ್ರನಪ್ಪ ಶ್ರೀದತ್ತನೆಂಬ ಪರದನ ಮನೆಯೊಳ್
 ಗುಪ್ತದಿಂದಿರಿಸಿ ನೂಕಿಂಟು ಕೋಟಿ ಪೊನ್ನಮಂ ಬಿಸುಟ್ಟು
 ಮಗಳನೊಡಗೊಂಡು ಪುರದಿಂ ಪೊಪ್ಪಿಮಟ್ಟು ಕೌಶಾಂಬಿಯೆಂಬ
 ಪುರಮನೆಯಿದ್ದಿ ಸಂತಸದಿಂದಮಿದರ್ನ್. ಇತ್ತಲರಸಂ ಗುಣಪಾ
 ಲಸೆಟ್ಟಿ ಪೋದನೆಂಬುದಂ ಕೇಳ್ವ ಬೆಳಗಾಗಿ

ಸುತೆಯಂ ಕೊಟ್ಟೆನಗವಿಳ
 ಕ್ಷಿತಿಯುಮನಾಳ್ವ ರದೆ ಸುಖದಿನತಿಚಸಳಂ ದು
 ಮರ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಪೋಪೊಂ
 ದತಿಶಯವೇಕಿಂತುಪುಣ್ಯಹೀನರುನೊಳರೇ ||

ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಂ ಮಾಡಿ ನಗುವರಸಂಗೆ, ಧರ್ಮದ ಮೋಹದಿಂ
 ಶ್ರೀಯುಮಂ ಸಂಸತ್ತುಮಂ ಉದಾಸೀನಂಮಾಡಿ ಕುಡಲೊಲ್ಲದೆ
 ಪೋದನೆಂಬುದುಂ ಮಹಾರಾಜಂ ಜೋಡ್ಯಂಬಟ್ಟು^{1 3} ಆತಂ.

^{1 3} ಆಶ್ಚರ್ಯ.

ನಂಬಿದುದೆ ದೈವಂ ವೈಶ್ಯವಂಶತಿಳಕಂ ಪಿಡಿದಿದುದೆ ಧರ್ಮ
ಮೆಂದು ನಚ್ಚಿದನ್. ಗುಣಪಾಲಸೆಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಮೋಹಮುಂ
ಸ್ನೇಹಮುಮಾಗೆ ಅಹಿಸಿ ತನ್ನಿರೆಂದು ಪರಿಚಾರಕರನಟ್ಟಿದನ್.

ಇತ್ತ ಧನಶ್ರೀ ಮನಮಂ ಸಂತೈಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ದಿವಸ
ಮಿರ್ಪುದುಂ ಒಂದು ದಿವಸಂ ಶಿವಗುಪ್ತರೆಂಬಾಚಾರ್ಯರ್
ತ್ರಿಗುಪ್ತರೆಂಬ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯವೆರಸು ಚರಿಗೆವರ್ಪುದುಂ ಶ್ರೀ
ದತ್ತಸೆಟ್ಟಿ ಕಂಡು ನಿಲಿಸಿ

ಪದಪಿಂ ಶುದ್ಧಾನ್ನಮಸೀ
ವುದುಮುಂಡು ಮುನೀಂದ್ರರಿವರಂ ಕುಳ್ಳಿರೆ ಸಂ
ಮದದಿಂ ಮುನೀಂದ್ರವಂದ್ಯನ
ಪವಯುಗಳಮನೊತ್ತು ತಿರ್ವನರ್ಪನೆ ವರಂ ||

ಧನಶ್ರೀ ವಂದಿಸಿ ಪೋಪುದುಂ ತ್ರಿಗುಪ್ತಮುನೀಂದ್ರಂ ವಿಸ್ತ
ಯಂ ಬಟ್ಟು ಶಿವಗುಪ್ತಭಟ್ಟಾರಕರ್ಗವಿನಯದಿಂದಿಂತೆಂದಂ

ಈವನಜಾಸ್ಯೆಗುತ್ತಮಗುಣಾನ್ವಿತಗಗ್ಗಭದ್ರಲಕ್ಷಣಂ
ತೀವಿದುವೈದೆ ಭಾವಿಸುಪೊಡೆಲ್ಲೆಡೆಯುಂ ನೆರೆದೊಪ್ಪೆ ಚಿಲ್ವಿನಂ
ಶ್ರೀವಧುವನ್ನಳನ್ನಳಿಸಿವಧುವುಂ ಕಡುಕಂದಿ ಕುಂದಿ ಸ † ಬಿಟ್ಟು
ದ್ವಾವಮನೊಕ್ಕು † ಹೀನರವೊಲನ್ನ ಸಿಸಾಸಮೂಳಿರ್ಪ ದಾರಿದೇಂ ||

ಎಂಬುದುಂ ಶಿವಗುಪ್ತರಿಂತೆಂದರ್

ಅಂತನವೇಡ ಧಾರಿಣಿಯೊಳೀ ಲಲಿತಾಂಗಿಯ ಪುಣ್ಯವಂತೆ ಭೂ
ಕಾಂತನಡುರ್ತು ತನ್ನ ಮಗಳಂ ಕುಡವೇಯ್ಕಿ ನಲೀಕೆಯಾಣ್ಮನೋ
ರಂತೆ ಜಿನೇಂದ್ರಧರ್ಮಯುತನಲ್ಲದವಂಗೆ ಮಮಾತ್ಮಜಾತೆಯಂ
ಸಂತತವೀಯೆನೆಂದು ಬಿಸುಟಿಗ್ಗದ ಧಾನ್ಯಧನಂ ಗೃಹಂಗಳಂ ||

ಪೋಗುತ್ತುವಿಾ ವನಿತೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯಪ್ಪುದಹಿಂದೊಡ.

ಗೊಂಡು ಪೋಗಲೊಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀದತ್ತ ಸೆಟ್ಟಿ ತನಗಿಷ್ಟನಪ್ಪುದಹಿಂ
 ದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತದೊಳಿರಿಸಿ ಪೋದನ್. ಇಂತೀ ಧನಶ್ರೀಯ ಗರ್ಭದ
 ಕೂಸೀಮಂಡಲಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮೆಹಿಯ¹⁴ ನಕ್ಕುಮೆಂದು ತಮ್ಮೊಳ್
 ನುಡಿದು ಪೋವುದುಂ ಶ್ರೀದತ್ತ ಸೆಟ್ಟಿ ಕೇಳ್ವ ಕಾರಣಮಿಲ್ಲದೆ
 ಮುಳಿದು

ಈ ಸಸಿವದನೆಯ ಗರ್ಭದ
 ಕೂಸೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯನವುಂ ಗಡ ನಾ
 ನಾ ಸಿಸುವನುಪಾಯದೊಳೆ ವಿ
 ನಾಶಂ ಮಾಡಲ್ವೆ ವೇಳ್ವು ಮೆಂದತಿ ಮುಳಿಸಂ ||

ಪೂರ್ವವೈರಮುಂಟಪ್ಪುದಹಿಂ ಮಸಗಿ¹⁵ ಕೃತಕದಿನಿರ್ವರ್
 ತೊಪ್ಪಿರನೀ ಧನಶ್ರೀ ಪೆಟಲೊಡಮೆಮಗಹಿಂ ಪಿಮೆಂದು ಕಲಿಸಿ
 ಕೂರ್ಪರಂತೀ ಧನಶ್ರೀಗೆ ಸಂಘಾತಮಾಗರಿಮೆಂದಿರಿಸುವುದುಂ
 ಧನಶ್ರೀ ನವಮಾಸಂ ನೆಹಿದು ಗಂಡುಗೂಸಂ ಪೆಟುವುದುಂ
 ಮುನ್ನಮಿರಿಸಿದ ತೊಪ್ಪಿ¹⁶ ರಿರ್ವರುಂ ಪರಿತಂದು ಶ್ರೀದತ್ತ ಸೆಟ್ಟಿ
 ಗಹಿಂ ಪುವುದುಂ ಪರಿತಂದು ಕೃತಕದಿನಾಗಳ್

ಕುವಳಯನೇತ್ರಗೆ ಗರ್ಭ
 ಸ್ವಾಮಾಮದು ಕೆಟ್ಟಿನನಗೆ ಕೈಲಿಡೆ*ಯೆಂದೀ *ಅಡವು
 ಭವಳಾಕ್ಷಿಯನ್ನಣ್ಣ ವಣಿ
 ಗ್ಗವನಿರಿಸಿದನಕಟಿ ಪೊಲ್ಲದಾಳೆಯ್ತಂದಾಗಳ್ || †ಕೆಟ್ಟದ್ದು

ಧನಶ್ರೀಯಂ ಪಾಸಿನ¹⁷ ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟಿರಿಸಿ ಕೂಸು ಸತ್ತು
 ದೆಂದು ಪುಸಿದು ಮೆಲ್ಲನೇಕಾಂತದೊಳೊರ್ವ ಕ್ರೂರನಪ್ಪ ಪೊಲೆ
 ಯಂಗೆ ಸಾಲ್ಪನಿತು ಪೊನ್ನಂ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲಿಂದಾತನ

¹⁴ ಒಡೆಯ, ¹⁵ ಕೋಪಿಸಿ, ¹⁶ ತೊತ್ತು, ¹⁷ ಹಾಸಿಗ.

ಕೈಯೋಳ್ ಕೊಟ್ಟು ಕಳೆದಿತ್ತಲ್ ಧನಶ್ರೀಯ ಮನದ ಸಂಕಲ್ಪಂ
ಪೋಸಂತಾಗೆ ಮಾಯಾವಿಪ್ರ ಕೌಪಂಗೆಯ್ಚೆ ಧನಶ್ರೀ ಅವನ
ಮನದ ಕಪಟಮನಾಡಿಯದೆ ದುಃಖಮನಾಡಿಸಲೆಂದಿಂತೆಂದಳ್

ಕಟಿದವರ್ಗೇಕೆ ಸಂಬಲಿವುದೇಕೆ ಸಲಂಬುವುದೇಕೆ ಚಿತ್ತದೊಳ್
ಕೊಟಿವುದದೇಕೆ ಚಿಂತಿಸುವುದೇಕೆ ಬಿಟ್ಟುದದೇಕೆ ದುಃಖದೊಳ್
ಮುಟುಗುವುದೇಕೆ ಬಾಯ್ವಿಡುವುದೇಕೆ ಕನಲ್ವುದದೇಕೆ ಶೋಕದೊಳ್
ಸಲಿಯಿಸು*ತಿಪ್ಪುದೇಕೆ ಬಗೆಗಿಟ್ಟು ಒಟ್ಟುದದೇಕೆ ನೋವುದೋ ||*ಅಳು

ಬೇಡೆಂದು ಮಾಡಿಸುವುದುಂ ಮಾಯಾ ವಿಪ್ರಕೌಪಮಂ
ಮಾಣು ಸುಷಿಯರ ವಚನಮಂ ಪುಸಿಮಾಡಿದೆರ್ದೆಯಂ ನೀವಿ
ಕೊಂಡು ಮಗವು ಸತ್ತುವೆಂದು ರಾಗಿಸಿದನಿತ್ತಲ್ ಪೊಲೆಯಂ
ಪಸುಗೂಸಂ ನಿರ್ಮನುಷ್ಯಮಪ್ಪಡವಿಗೊಯ್ದು ಗಂಟಲಂ
ಮುಡಿದು ಕೊಲ್ಪಿಸೆಂದು ಮಗವಂ ನೋಡುವುದು.

ಅರುಣತೆಯಿಂದನೊಪ್ಪುವಧರಂ ಕನಕಚ್ಚವಿ ನೀಳ್ ಬಾಯ ಪಂ
ಕರುಹಮುಖಂ ನಿಮಿರ್ಕೆನಡೆದೊಪ್ಪುವ ನಾಭಿ ನೊಸಲ್ ಪೊದಳ್ ಭಾ
ಸುರತರಕೆಂಪಿಸಿದೆಸೆವಪಾಣಿತಳಂ ನಸುಗೆಂಪನಾಳ್ ಸ
ತ್ತರಳ ವಿಲೋಚನೋದಯಮಗಲ್ವ ರಮುನ್ನ ತಿನೆತ್ತ ಮಸ್ತಕಂ ||

ಸೊಗಯಿಸಿ ತೋಡಿಸಿ ಕರು ಮಿಗೆ
ಮೊಗಮಂ ನೋಡುತ್ತ ನಲಿವ ಶಿಶುವಂ ಪೊಲೆಯಂ
ಮಿಗೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ತನ್ನೊಳ್
ಬಗೆದಂ ದಯೆಪುಟ್ಟಿ ಮೋಹಮೊದವಿರೆ ಮನದೊಳ್ ||

ಕೊಲೆಯನುಡುಗಿ ಒಂದು ಪಳ್ಳದೊಳ್ ಮುಲಂ ಬಗೆದು
ಮಾವಿನೆಳದಳಿರ್ಗಳಂ ವಾಸಿ ಕೂಸನಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿರಿಸಿ¹ ನಾನೇಕೆ

¹ ಮಲಗಿಸಿ,

ಪಾಪಮಂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೆನೆಂದುಸಿರದೆ ಪೊದನನ್ನೆಗಂ ಇತ್ತಲಾ
ತನ ಪುಣ್ಯಮೆ ಬರ್ಪಂತೆ ಶ್ರೀದತ್ತಸೆಟ್ಟಿಯ ಮೈದುನನಿಂದ್ರದ
ತ್ತಸೆಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಪುದುಂ ಆತನ ಬೀಡಿನವರಾ ಇಂಧನಾರ್ಥ
ಮತ್ತಿತ್ತ ತೊಟಿಲುತ್ತುಮೇಳದಳಿರ ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟಿದುರ್ ನಲಿವ
ಶಿಶುವಂ ಕಂಡು ಕೂಸಂ ನಿಧಾನಮನೆತ್ತುವಂತೆತ್ತಿಕೊಂಡು
ಬಂದಿಂದ್ರದತ್ತಸೆಟ್ಟಿಗೊಪ್ಪಿಸುವುದುಂ ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದುದುಂ
ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆ ಶ್ರೀದತ್ತನ ತಂಗೆಯಪ್ಪ ರಾಧೆಯಂ ಕರೆದು
ನಿನಗೆ ಪುತ್ರಲಾಭಮಾಯ್ತೆಂದು ಶಿಶುವಂ ಕೊಟ್ಟು ಕೂಸಂ
ತಂದವರ್ಗೆ ಗುಪ್ತದಿಂ ಬೇೞಿಸಿತು ಪೊನ್ನಂ ಕೊಟ್ಟು ಸೆಟ್ಟಿತಿ
ಗೂಢಗರ್ಭದಿಂ ಗಂಡುಗೂಸಂ ಪೆತ್ತಳೆಂದೊಸಗೆಯುಮಂ
ಜಿನಾಭಿಷೇಕ ಪೂಜೆಯುಮಂ ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರ್ಪುದುಂ
(ಇದಂ ಶ್ರೀದತ್ತಸೆಟ್ಟಿ) ತೊಟ್ಟನೆ ಕೇಳ್ವು ಎನ್ನ ತಂಗೆಯಪ್ಪ
ರಾಧೆಗೆ ಗರ್ಭಮಿಂದುವರಮಿಲ್ಲೆಂಬುದನಿಂಬಾಗಿ ಬಲ್ಲೆಂ
ಭೋಂಕನೆ ಮಗನಂ ಪಡೆದಳೆಂಬ ಮಾತಾದುದು ಧನಶ್ರೀಯ
ಮಗನಕ್ಕುವೋ ವಿಪರೀತಮಿದನಾರೈವೆನೆಂದು ತಂಗೆಯ
ಮನೆಗೆ ವಂದು ಶಿಶುವಂ ಕಂಡು ಕಲ್ಲಂ ತಾಗಿದ ಮಿಂಟೆ^{1 9}
ಯಂತೆ ಮುಟ್ಟುಗೆಟ್ಟು, ಬೇಸಗೆಯೊಳುಪ್ಪಂ ತಿಂದನಂತೆ ಮಲ್ಮಲಂ
ಮಡಿಗಿ ರಾಧೆಗೆ ಗರ್ಭಮಿಲ್ಲೆಂಬುದಂ ಬಲ್ಲೆನಿದನಗಾಶ್ಚರ್ಯ
ಮಾದಪುದಿದನೆನಗುಂವಂತಾಗೆ ಪೇಟಿಮೆನೆ ದಿಟಮೀತನೆನಗೆ
ಕೂರ್ಪನೆಂದು ಪೇಟಿ² ರಾಧೆಯ ಮಾತಂ ಕೇಳ್ವು ಪಿರಿದಪ್ಪು
ತ್ಸಾಹಮಂ ಮಾಡವೇೞುದೆಂದು ಇಂದ್ರದತ್ತಸೆಟ್ಟಿಯು
ಮನೊಡಂಬಡಿಸಿ ರಾಧೆಯುಮಂ ಕೂಸುಮನುಜ್ಜಯಿಸಿಗೊ
ಡಗೊಂಡು ಬಂದು ಕಪಟೋತ್ಸಾಹಮಂ ಮಾಡಿ ಕೆಲವು

^{1 9} ಹೆಂಟೆ.

ದಿವಸಂಬಹಿ ಕೈ ನಿಮ್ಮರನಪ್ಪೊರ್ವ ಮಾದೆಗಂಗೆ ಪಿರಿದಪ್ಪ
ರ್ಥಮಂ ಕೊಟ್ಟೊಡಂಬಡಿಸಿ ಕೂಸು ಸತ್ತಿತೆಂದು ಮಾಡಿ
ಮಾಯಾ ಪ್ರಳಾಪಮಂ ಪಣ್ಣಿ^{೨೦}

ಕಂದರ್ಪನಿಭಂ ತಂಗೆಗೆ

ನಂದನನುದಯಾರ್ಕತೇಜನಾದಂ ಲೇಸಾ

ಯ್ತೆಂದಿದೇನೆನ್ನ ತನು ದ

ಳೈಂದುರುಪೋದಪುದೀಗಳೆತ್ತ ಪೋಪೆನೊ ಕಟಿಪೇ ||

ಎಂದು ಕೃತಕದಿಂ ಪ್ರಳಾಪಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದನಿತ್ತಲ್ ಮಾದೆಗಂ
ಕೂಸನಡವಿಗೊಯ್ತು ಗಂಟಲಂ ಮೆಟ್ಟಿ ಕೊಲ್ಪೆನೆಂದು ಕೂಸಂ
ಪೆಗಲಿಂ ನೆಲಕ್ಕುಟುಪುವುದುಂ ಇಹಿಯಲೊಲ್ಲದೆ ಮಾದೆಗನ
ಪಟಿಗಡ್ಡಮನೆಡಗಯ್ಯೊಳ್ ಪಿಡಿದು ಬಲದ ಕೈಯೊಳ್
ಮೊಗಮಂ ಪೊಯ್ಯುತ್ತಂ ಕುಂಕುಮದುರುಳಿ^{೨೧} ಯನನುಕರಿ
ಸಿರ್ಪ ಮಡಂ^{೨೨} ಗಳಿಂದೆರ್ದೆಯನೊದೆಯುತ್ತಮಿರೆ ದುರಾತ್ಮಂ
ಶಿಶುವಿನ ರೂಪಮಂ ಮುದ್ದಾಟಮುಮಂ ನೋಡಿ ಕರುಣಮುಂ
ಸ್ನೇಹಮುಂ ತಿಣ್ಣಮಾಗೆ ಕೊಲಲಾಡಿದೆ ತೊಡಿಯ ಪುಳಿನಸ್ಥಳ
ದೊಳ್ ಮುಲ ಪಾಸಂ ಮಾಡಿ ಮೆಲ್ಲನಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿರಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿ
ದಂತಾಗೆಂದು ಪೋದನನ್ನೆಗಂ.

ತೊಡಿಯೊಳ್ ನೀರುಣಲೆಂದು ಬಂದು ತುಡಿಗಳ್ ಪಟ್ಟಿದರ್*

ಪೂರ್ಣೇಂದುವಂ *ಮಲಗಿದ್ದ

ನೆಹಿ ಪೋಲ್ತುನ್ನ ತನಂ ಸುರೇಂದ್ರನಿಭನಂ ತದ್ವಾಲನಂ ಕಂಡು ಮೂ
ಗಿಡಿಯುತ್ತುಂ ಕುಡಿವಾಲಮೆತ್ತಿ ಕೆನೆಯುತ್ತಾನೆಂದಿಂ ಸುತ್ತಿ ಮು
ತ್ತಿಡಿದತ್ತಲವುಂಕಿ ಪೋಗದಿರೆ ಕಂಡೆಯ್ತಂದು ಗೋಪಾಲಕರ್ ||

^{೨೦} ಮಾಡಿ, ^{೨೧} ಉಂಡೆ, ^{೨೨} ಹಿಮ್ಮಡಿ,

ಇದೇನಾನೊಂದಾಶ್ಚಯಮಾಗಲೆವೇಬ್ಬುಮೆಂದು ಬಳಸಿದ
ಜೀವಧನಂಗಳಂ^{೨ ೩} ತೊಲಗಬಡಿದು ನೋಬ್ಬುದುಂ ಬಾಲ
ಕನಂ ನಲಿಯುತಿರ್ದನಂ ಕಂಡು ನಮ್ಮಾಳ್ವಂಗೆ ಕುಡುವಮೆಂದು
ಗೋಪಾಲರಾ ಶಿಶುವನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಗೋವಿಂದನೆಂಬ
ತುಳುಗಾಡಿಂಗೆ^{೨ ೪} ಕುಡುವುದುಮಾತಂ ಪೆಂಡತಿಯಪ್ಪ ನಂದೆ
ಯೆಂಬ ತುಳುಗಾರ್ತಿಯಂ ಕರೆದು ಮಗನಂ ಕೊಟ್ಟು ಕೂಸಿಂಗೆ
ಧನಕೀರ್ತಿಯೆಂದು ಪೆಸರಿಟ್ಟು ನಡಪುತ್ತು ಮಿರ್ಪುದುಂ ಶುಕ್ಲ
ಪಕ್ಷದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಬಳೆದು

ಧನಕೀರ್ತಿಕುಮಾರಂ ಕಾ

ಮನುಭಂ ತುಳುಪಟ್ಟಿ ಗರಸನಾಗಿರ್ಪನೆಗಂ † ಧನಕಾಯುವರ

ಮನಮೊಲ್ಲೊಂದುದಿನಂ ಪ್ಪೆ [ಪಳ್ಳಿ

ಶ್ಯನುತಂ ಶ್ರೀದತ್ತಸೆಟ್ಟ ಕರಮಾಪರದಿಂ ||

ತನ್ನ ಮಗಳಪ್ಪ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಮದುವೆಯಂ ಮಾಡ್ಪಿನೆಂದು
ತುಪ್ಪಮಂ ಕೊಳಲೆಂದು ತುಳುಪಟ್ಟಿಗೆವಂದು ಧನಕೀರ್ತಿ
ಕುಮಾರನಂ ಕಂಡು

ಕೊಲ್ಲೆಂದಟ್ಟಿ ದೊಡಾತಂ

ಕೊಲ್ಲದೆ ಕಡುಕಷ್ಟನಾಗಿ ತುಳುಗಾರಂಗಿ

ತ್ತಲ್ಲಿಯುಮರ್ಥವನೋವದೆ

ಮೆಲ್ಲನುಪಾರ್ಜಿಸಿದನಕ್ಕು ಮತಿಯೋಭತೆಯಿಂ ||

ಅನೆಂತುಮಿವನಂ ಕೊಲ್ಲದೆ ಮಾಡೆನೆಂದು ಗೋವಿಂದನಂ
ಬರಿಸಿ ಶ್ರೀದತ್ತನಿಂತೆಂದಂ

ಪಿರಿದಪ್ಪ ವಸರಮಾದುದು
ಭರವಶದಿಂದೆನ್ನ ಪುತ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಗಂ
ಬರೆದೋಲೆಯನೀಗಳೆ ಚಿ
ಚ್ಚರದಿಂದಂ ಪೋಗಿ ಕುಡುವನಂ ತತ್ಕ್ಷಣದಿಂದಂ ||

ನೀಂ ಪೇಟ್ಟುದು

ಮತ್ತಿನ ಬಂಟರೊಳಾಗದು
ಚಿತ್ತಜನಿಭನೆನಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮಗನಂ ಸಾಂದ
ಯೋತ್ತಮನಂ ಧನಕೀರ್ತಿಯ
ನುತ್ತಮಗುಣಗಣನಸಟ್ಟ ಪೇಟ್ಟುದುಳ್ಳ ಬೇಗಂ || ಸ್ವಬೇಕು

ಎಂಬುದುಂ ಗೋವಿಂದಂ ಶ್ರೀವತ್ತಂ ಮುಂ ಕೂರ್ತು ಕೊಟ್ಟ
ದ್ರವ್ಯಾದಿಗಳಂ ನೆನೆದು ತನೂಜನಂ ಪೋಗವೇಲ್ಪುದುಂ
ಮಾಯಾಪುಂಜನ್ ಎಕಾಂತಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ

ಎನಗೆ ಕೂರ್ತು ಬೇಗದಿಂದ ತಡವಿಲ್ಲದಿಂದೆ ಮಹಾಬಲಾ
ಮನೆಯ ಪಿತ್ತಿಲೊಳೀತನು ಪಿಡಿದೊಯ್ದು ಭೋಂಕನೆ ಕೊಂದು ನೆ
ಟ್ಟನೆ ಪೆರಿಗನುರಾಗದಿಂದಮೆ ಪೇಲಿದೊರ್ವೆಯೆ ಗುಪ್ತದಿಂದ
ಮನದೊಂಡುಹಿ ಪೂಜಿ *ವೆಂದು ಕಷಾಯದಿಂದ ಬರೆದೋಲೆಯಂ ||
*ಹೂಳುವುದು

ಮುದ್ರಿಸಿ ಬೆಳಗಪ್ಪಜಾವದೊಳ್ ಧನಕೀರ್ತಿಯ ಕೈಯೊಳ್
ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟುವುದುಂ ಆತಂ ಪವನವೇಗದಿಂದುಜ್ಜಯಿನಿಗೆ ವಂದು
ವಧಶ್ರಾಂತನಾಗಿ ಸಿಂಪಾನದಿಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಮೆಯ್ಯಂಕರ್ಚಿ^{೨ ೨}
ಕೊಂಡು ತನ್ನದೀತೀರದೊಳೊಪ್ಪುವ ಕೆಂದಳಿರ ಮಾವಿನ ಕೆಳಗೆ
ಪಟ್ಟಿದನು. ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲ್ ಮೃಗಸೇನೆಯೆಂಬ ಸೂಳೆ
ಪೂತ್ತುಪೋಗಿಂಗೆ ಕೆಳದಿಯರ್ವರಸು ಪ್ರೇಲಿಂ^{೨ ೩} ಪ್ರೇಲಿಮಟ್ಟು

^{೨ ೨} ತೊಳೆದು, ^{೨ ೩} ಊರಿಂದ.

ಸಿಂಪಾನದಿಯ ತಡಿವಿಡಿದು ಬರುತ್ತುಂ ತಚ್ಚೂತಮಹೀಜಾತದ
ಕೆಳಗೆ ಪಟ್ಟಿದನುಂ ಕಂಡು ಕಳೆದ ಭವಮುಂ ಕಣ್ಣಿಡಿದು
ದೆಂಬ ಮಾತಂ ದಿಟಂಮಾಡಿ ಸೋಗಿಲೊಳೆ^{೨೭} ದೋಲೆಯುಂ
ಕಂಡು ತಾಂ ಜಾಣೆಯುಂ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವೀಣೆಯುಂನುಪ್ಪದಿಂ
ಮುಪ್ಪಿಯನೊಡೆದು ವಾಚಿಸಿ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತೆಯಾಗಿ ಕುಮಾರನ
ಮೋಹದಿಂ ಶ್ರೀದತ್ತನಟ್ಟಿದೋಲೆಯುಂ ಸೀಳ್ವ ನದಿಯೊಳೆಕ್ಕಿ
ಮನೆಯಿಂದೋಲೆಯುಮುಂ ಕಂಠಮುಮುಂ ತರಿಸಿ 'ಮಹಾಬಲ
ನನಗೆ ಕೂರ್ಪನಪ್ಪೊಡೆ ಈ ಮೋಲೆಗಂಡಾಕ್ಷಣದೊಳೆ ಶೀಘ್ರಂ
ತನ್ನ ತಂಗೆಯಪ್ಪ ಶ್ರೀಮತಿಯನೀತನೊಳ್ ತಡೆಯದಿದೆ
ನೆರಪುವುದು. ಎನ್ನಾಣೆ ಕಡೆಗಣಿಸಬೇಡ.' ಎಂದು ಬರೆದು
ಮುನ್ನಿನಂತೋಲೆಯುಂ ಮುದ್ರಿಸಿ ಧನಕೀರ್ತಿಯ ಸೋಗಿಲೊ
ಳೆಕ್ಕಿ ಪ್ರೇದಳ್. ಕುಮಾರನೆಚ್ಚತ್ತು

ಪೋಲೊಳಗೆ ಬಂದು ವೈಶ್ಯನ
ನೀಳಯಮನಾರಯ್ ಪೊಕ್ಕು ವೈಶ್ಯತ್ವಜನಂ
ಬಲಯುತನಂ ಕಂಡು ಮಹಾ
ಬಲನಂ ಮಾತಾಡಿ ಮುನ್ನ ಮುಖವಾರ್ತೆಗಳಂ ||

ಶ್ರೀದತ್ತನಟ್ಟಿದೋಲೆಯುಂ
ನಾದರದಿಂದೀಯೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತದನ
ತಾದರದಿಂ ಪೊಡೆಮಟ್ಟಿ
ಶ್ರೀದಯಿತುಂ ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿ ಸಂತಸದಿಂದಂ || †ಐಶ್ವರ್ಯವಂತ

ಕರಮೊಳ್ಳಿಕೆಯ್ ನಯ್ಯಂ
ಸ್ವರಸದ್ವರನನನನೆನ್ನ ತಂಗೆಗೆ ವರನಾ
ಗಿರೆ ಮಾಡಿ ಬಗೆಪೊಡೀಕೆಗೆ
ವರನೀತನ ತಕ್ಕ ಸುಖದವರ್ ತಗಲಿಕ್ಕಿಲೆಯೊಳ್ ||

ಎಂದು ಶ್ರೀಮತಿಗಂ ಧನಕೀರ್ತಿಗಂ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂ ಮಾಡಿ
ಸುಖಮಿರ್ಪುದುಂ ಶ್ರೀ ದತ್ತಸೆಟ್ಟು ತುಳುಪಟ್ಟಿಯಂ ಪೊಡಿಮ
ಟ್ಟುಜ್ಜಯಿಸಿಗಿವಂದು ತನ್ನ ಮನೆಯಂ ಪೊಕ್ಕು ತನ್ನ ಮಗಳ್ಗೆ
ಮದುವೆಯಾದ ಧನಕೀರ್ತಿಯಂ ಕಂಡು ಬಿಡಿಗಾಗಿ

ಇಂತಲ್ಲದೆ ಕೂಲಬಾರದು

ಸಂತತಮೀ ಲಿಳನನೆಂದುಪಾಯದೊಳಾನೇ

ಕಾಂತದೊಳೋಲೆಯನಟ್ಟಿ ದೊ

ಡಿಂತಾದುದು ಪುಣ್ಯಮುಳ್ಳವರ ಸತ್ತಪರೇ ? ||

ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಶ್ರೀಮತಿ ರಂಡೆಯಾದೊಡಮಕ್ಕೈಂದು ಮತ್ತಂ

ಕ್ರೂರನಪ್ಪನನೊರ್ವನು ಹ್ವಗದಿಂ ತಳವಿನಗ್ಗೆ ನಂಟನಂ ಸ್ಥತಳವಾರ
ಬೀರನಂ ಕರೆದೊಯ್ದ ನಾತನ ಬೇಡಿಧರ್ಮಮುಪ್ಪು ಸಂ
ಪಾರಿಸಿದುರಗಾಲಯಕ್ಕೆ * ನಿವೇದ್ಯಮಂ ಶುಚಿಯಾಗಿವಿ * ನಾಗರಾಜನ
ಸ್ತುರದಿಂದಿರುಳಣ್ಣ ತಂದವನಂ ವಿಚಾರಿಸದಾಕ್ಷಣಂ || [ದೇವಸ್ಥಾನ

ಎಂದು ನಾಗಾಲಯದೊಳಾತನನಿರಿಸಿ ಬಂದು ಮನೆಯವರ
ನಹಿಯಲೀಯದೆ ಅಳಿಯನಪ್ಪ ಧನಕೀರ್ತಿಯಂ ಬೇಡಿ^೨ ಕರೆದು
ನಾಗೇಂದ್ರಂಗೆ ನಿನ್ನಿಂದಮೆ ಚರುವ^೨ ನಿಡಿಸುವೆನೆಂದು ಪರಸಿದೆ
ನದಂ ನಾಗಾಲಯದ ಧರಣೀಂದ್ರಂಗೆ ತೋಡಿ ಬಾಯೆಂದು
ಬೇಡಿ^೨ ಎಂದು ಮನೆಯೊಳಿರಿಸಿದ ಚರುಗಮಂ^೨ ಕುಡುವುದುಂ,
ಆತನಂ ಮಹಾಬಳನಿದಿರೊಳ್ ಕಂಡು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪೋದಪೆ
ಯೆಂದು ಬೆಸಗೊಳ್ಳುದುಂ ಧನಕೀರ್ತಿ ಮಾವಂ ಬೆಸಸಿದೊಡೆ
ಪೋದಪೆನೆಂಬುದುಂ ಮಹಾಬಲಂ ತಮ್ಮಯ್ಯಂಗೆ ಮುನಿದು
ಮೈದುನನ ಕೈಯ ಚರುವಂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಾಗಾಲಯಕ್ಕೆ

^೨ ಅನ್ನ, ^೨ ಅನ್ನ.

ಒರ್ವನೆ ಬಂದು ಪುಗುವುದುಂ[ಅವಂ] ಇಹಿಂದು ಕೊಂದು ಮಹಾ
ಬಲನಂ ಓಡಿದನಂಜಿ ನಿರ್ವಯಂ. ಇತ್ತಲ್ ಧನಕೀರ್ತಿಯಂ
ಶ್ರೀದತ್ತಸೆಟ್ಟಿ ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಯಂಬಟ್ಟು ಬೆಸಗೊಳ್ಳುದುಂ ಧನ
ಕೀರ್ತಿ ಎಮ್ಮ ಭಾವನುದಾರಗುಣಂ ಎನ್ನ ಕಯ್ಯ ಚರುವಂ
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಾಗಾಲಯಕ್ಕೆ ಪೂಜನೆಂಬುದುಂ ಪಾಪ್ಪನಿ^{೩೦}
ಹಿತ್ತೊಳ್ ಸಾಸವೆಯಂ ಕುಡಿದರಂತೆ ಮಹಿಗಿ ಸುಂಟಿತ್ತಿಂದ
ಬಾಯೊಳ್ ಬಿಸಿನೀರಂ ಕುಡಿದರಂತೆ ಮಿಡುಮಿಡುಮಿಡುಕೆ

ಮಗನಂ ನೆನೆನೆದಿರುಳುಂ

ಪಗಲುಂ ಪಂಬಲಿಸಿ ಮಹಿಗಿ ಕಳ್ಳನ ತಾಯಂ

ತಗಜತದೇಖದಿನೊಳಗೊಳ

ಗೊಗೆದ ಮಹಾಶೋಕದಹನದಿಂ ಬೇಯುತ್ತುಂ ||

ಪಣ್ಣಿಂಗಿಟ್ಟುಡೆ^{೩೧} ಕಾಯಬಿರ್ದುದೆಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿ ನುಡಿವವರ
ಮಾತೆನಗಾದುದೆಂದು ಮೂಗಪ್ಪಯಪ್ಪ^{೩೨} ಧನಕೀರ್ತಿಯಮೇಲೆ
ತೀವ್ರಮಪ್ಪ ಮುನಿಸಾಗಿ [ಪೆಂಡತಿಯಪ್ಪ] ವಿಶಾಖೆಯಂ
ಕರೆದು ಏಕಾಂತದೊಳ್ ಧನಕೀರ್ತಿಯ ಪ್ರಪಂಚಮೆಲ್ಲಮನ
ಹಿಪಿ ವಿಷಪ್ರಯೋಗದಿಂದೊರ್ವರುಮಹಿಯದಂತಿಂದು ನಾಳಿ
ನೊಳಗೆ ಕೂಲಲ್ಪೀಡ್ಪೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದುಂ

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಿ ವಿಶಾಖೆ ಗಂಡನ ಮಾತನೇಳಿಸಲಾಗದೆಂ † ತೆಗೆದುಹಾಕ
ದುರಗರಾಜಸವಾನಘೋಗಿಯನಿಂದು ಮಾಣದೆ ಕೊಲ್ಲೆನೆಂ ಬಾರದು
ದಿರದೆ ದೂಡ್ತಿರುವಪ್ಪ ಲಡ್ಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವ ಸಂಜನೋ
ಸರಿಸದಿಕ್ಕಿ ಮಗಳ್ಗೆ ನಿನ್ನ ವರಂಗೆ ನೀನನುರಾಗದಿಂ ||

^{೩೦} ಬರಿಮೊಟ್ಟೆ.

^{೩೧} ಹಣ್ಣಿಗೆ ಹೊದೆದದೆ,

^{೩೨} ಬಳಗೊಳಗೆ ಅತ್ತು.

ಇಕ್ಕುವುದೆಂದು ಪೇಟ್ಟು ನೆರಮನೆಗೆ ವೋಗಿರ್ಪುದುಂ ಶ್ರೀಮತಿಧನ
ಕೀರ್ತಿಯ ಕಾಲಂ ಕರ್ಚಿ ವಿನಯದಿಂದೊಳಗಣ್ಗೆ ಕರೆದು ಪ್ರಿಯ
ದಿಂದೇಡಿಲಿಕ್ಕಿ^೩ ತಳಿಗೆಯಲಿಕ್ಕುವುದುಂ ಆಪ್ತಸ್ತಾ ವದೊಳ್

ಹಿಂಸಾವಿರಹಿತನೈ ನೀ

ನು ಸಲಿಬಾಳ್ ಪಾಪಕರ್ಮನೆಂ ಪೆಹಿರಲು^೪ವಂ*

*ನಾಶ

ಹಿಂಸೆಯನೆ ಬಯಸಿ ಮಹಿಗುವ

ನಾಂ ಸತ್ತಪೆನೆಂದು ಪೂಣ್ಣು ಬರ್ಪನ ತೆಹಿದಿಂ || ಸ್ವಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ

ಶ್ರೀದತ್ತವೆಟ್ಟಿಯುಂ ಪಸಿದು ಬರ್ಪುದುಂ ಶ್ರೀಮತಿ ಕಾಲಂ ಕರ್ಚಿ
ಒಳಗಣ್ಗೆ ಕರೆದು ವಿಷ್ವರಮನಿಕ್ಕಿ ಪರಿಯಣ^೪ ಮುಮನಿಟ್ಟಿ

ದೊಡ್ಡಿ ದುವಾಗಿ ನುಣ್ಣಿಸಿದು ಶರ್ಕರೆಯೊಳ್ ಸಮನಪ್ಪ ಪೆಂಪಿನಾ
ಲಡ್ಡು ಗೆಯಂ ಮನೋಮುದಿನೆನ್ನ ವರಂಗಳಿಪಿಸೆ ಮುನ್ನ ಮಾಂ
ಬಡ್ಡಿಸುವೆಂದು ನೋಡ ಸವೆದೀಗಳೆ ಡೊಂಬಿತಿ ಜೋಪೆ ಸೋಲದಿಂ
ಬಡ್ಡಿಸಿವಸ್ತ್ರಳೆಂದು ನೆಹಿ ದೂಡಿವರೆನ್ನ ನವಜ್ಞೆಯಿಂ ಪೆಹಿರ್ ||

ಎಂದು ಕಿಹಿಯವಪ್ಪ ಲಡ್ಡು ಗೆಗಳಂ ಧನಕೀರ್ತಿಗಿಕ್ಕಿ ವಿಷದೊಳ್
ಪುದಿದಿದರ್ ದೊಡ್ಡಿ ದುವಪ್ಪ ಲಡ್ಡು ಗೆಗಳಂ ತಂದೆಗೆ ಬಡಿಸುವುದುಂ
ಇವರಂ ರುಚಿಕರಮಾದುದೆಂದು ಬಾಯ್ಸವಿಗೆ ಸೋಲ್ತು
ಮೆಲ್ವುದುಂ ಶ್ರೀದತ್ತಂ ವಿಷಮಾವರಿಸಿ

ಪೆಹಿರಲು^೪ವಂ ಬಯಸುವರೀ

ತೆಹಿದಿಂ ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಸಾವರೆಂದೆಲ್ಲರ್ಗಂ

ನೆಹಿ ಸಾಹಿ ತೋಡಿ ಬೇಗದಿ

ನೆಹಿಪುವವೋಲ್ ಯಮಪುರಕ್ಕೆ ಸಂದಂ ಕುಟಿಲಂ ||

^೩ ಮಣಿಹಾಕಿ, ^೪ ತಟ್ಟೆ.

(ಅಂತುಸಾವುದುಂ) ಮನೆಯವರೆಲ್ಲಂ ಭೋಗರದಲುತುಂ
ನೊಂದು ಬೆಂದು ಪಲವಿಸುತ್ತಿದರ್. ಅಂತವರ ಹಾಹಾ ಕ್ರಂದ
ನಮಂ ವಿಶಾಖೆ ಕೇಳ್ವು ಧನಕೀರ್ತಿ ಸತ್ತನೆಂದು ಗಂಡನ ಸಾವ
ನಟಿಯದೆ ರಾಗಿಸಿ ಪೆಟ್ಟುವೆಚೆ ಬಂದು ಒಳಗೆ ಪೊಕ್ಕು ಸತ್ತಿದರ್
ಗಂಡನುಮಂ ಕೆಲದೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿದಳೆಯನುಮಂ ಕಂಡು

ಅನೊಂದಂ ಬಗೆಯಲ್ಬಿಡು

ಕವಿ

ತಾನೊಂದಂ ಬಗದು ವಾರ್ಧಿಗರ್ವಿದುಡನ್ನಂ

ನೀನಟಿವೆಯೆಂದು ಮಾಡಿದೊ

ದಾನಟಿವೆಂ ಮಗಳೆ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯಂ ಕಿಡಿವೇಂ ||

ಎಂದು ಮಗಳ ಮೊಗಮಂ ನೋಡಿ ಪಲಯಿಸಿ ಮಾಯೆಯಂ
ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀದತ್ತಂ ಮಾಡಿದ ಪೊಲ್ಲಮೆಯೆಲ್ಲಮನೊಂದು
ಗುಂದದೆಲ್ಲರ್ಗವುಪಿಸಿ ಪಲರುಂ ಬೇಡವೇಡೆನೆ ವಿಷಪೂರಿತ
ಮಪ್ಪ ಲಡ್ಡುಗೆಗಳಂ ತಿಂದು ವಿಶಾಖೆಯುಂ ಸಾವುದುಂ

ಪುರಜನಮುಂ ಬಾಂಧವರುಂ

ತರಳಾಕ್ಷಿಯ ವಚನದಿಂದವುಡಿದಾತನ ಸಿ

ಷ್ಕರುಣತೆಗೆ ನಾಡೆಯುಂ ಕೊ

ಕ್ಕರಿಸಿ ಮನಂ ನೊಂದು ಮುಗಿ ಚೋದ್ಯಂಬಟ್ಟರ್ ||

ಪಿರಿದಪ್ಪಾ ಪತ್ತಂ ಪರಿ

ಹರಿಸಿ ಮಹಾಪುಣ್ಯಮೂರ್ತಿ ಕೀರ್ತಿಸಿಧಾನಂ

ಪರಮಾರ್ಥಂ ಬದುಕಿದನು

ವರೆಯೊಳಿದಾಶ್ಚರ್ಯಮೆಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಜನಂ ||

ಒಂದೆ ಕೊರಲೊಳ್ ಪೊಗಲುತ್ತುಮಿರೆ ಅದಂ ವಿಶ್ವಂಧರ ಮಹಾ
ರಾಜಂ ಕೇಳ್ವು

ಜಿನಸಮಯವರ್ಧನಂ ಗಡ
ಮನವರತಂ ಭವ್ಯಜನವಿನೋದಂ ಗಡಮಾ
ತನಸಿಂದು ನೋಟೈ ಮೊಂದಿಂ
ತನುಪಮಗುಣನಿಲಯನಚ್ಚುರಿಂ ನಲಿಯುತ್ತಂ ||

ಧನಕೀರ್ತಿ ಕುಮಾರನರಮನೆಗೆ ಮಹಾವಿಭೂತಿಯಿಂ ಬಂದು
ವಾತ್ಸಲ್ಯರತ್ನಾಕರನಂ ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿ

ಈ ತೇಜಮುಮಿರೂಪುಂ
ಮಾತೇನಿಂತಪ್ತ ವಿನಯಮುಂ ಗುಣಮುಂ ವಿ
ಖ್ಯಾತಿಯುಮೀತನನಿಸಿತುಂ
ಭೂತಳಪತಿ ಮಾಬ್ಬಿವ್ಯದೊಂದಚ್ಚರಿಯೇ ? || ಸ್ಮರಾಡುವುದು

ಎಂದು ತನ್ನೊಳೆ ನುಡಿದು ವಿಶ್ವಾವತಿಕನ್ನೆಯುಮನರ್ಧರಾಜ್ಯ
ಮುಮಂ ಕುಡಲೆಂದಿಪುರ್ದುಂ ಗುಣಪಾಲಸೆಟ್ಟಿಯಿದಂ ಕೌಶಾಂ
ಬಿಯೊಳ್ ಎಂದೊರ್ವಂ ಬಿನ್ನವಿಪುದುಂ ಸೆಟ್ಟಿಯಂ ಬರಿಸಿ
ಮುನ್ನಿನ ಪದವಿಯಂ ಕೊಟ್ಟು ಧನಕೀರ್ತಿಗೆನ್ನ ಮಗಳಂ
ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭೆ ಮಾಡೆಂದು ಸೆಟ್ಟಿಯ ಮನವ ಸಂಶಯಂ ಪಿಂಗಿ
ನುಡಿದೊಡಂಬಡಿಸಿ ಶುಭದಿನಮಂ ಬೆಸಗೊಂಡು

ಧನಕೀರ್ತಿ ಕುಮಾರಂಗಂ
ತನೂಜೆಗಂ ಮನದೊಳೊಸೆದು ಪರನೋತ್ಸವದಿಂ
ಜಿನಗಂಧೋದಕದಿಂದಂ
ಜನಾಧಿಪಂ ತಾನೆ ಬಂದು ಕೈನೀರೆಹಿ'ದಂಃ || ಃಘಾರೇವರೆದನು

ಅಂತು ಕೈನೀರೆಹಿ'ದು ಹ್ವೀರೋದಕನ್ಯಾಯದಿಂದೊಡಗೂಡಿ
ಪರ್ವನ್ನೆಗಂ ಯಶೋಧರರೆಂಬೇಕವಿಹಾರಿಗಳ್ ಉಜ್ಜಯಿನಿಗೆ
ವಂದಿಪುರ್ದುಂ ಅಹಿಂಸವ ಬಳ್ಳಿ ಕಾಲೊಳ್ ತೊಡರ್ಪದೆಂಬಂತೆ

ಸುವ್ರತಾರೂಢರಾಗಲೆಂದಿದರ್ಶಮಗೆ ಮಹಾಪುರುಷರ್ ಭಾಗ್ಯ
ದಿಂದಿದಿವಂದರೆಂದು ವಿಶ್ವಂಧರಮಹಾರಾಜಂ ಯೋಗೀಂ
ದ್ರವಂದ್ಯಪಾದನನರ್ಚಿಸಿ ಬಂದಿಸಿ ಆಪ್ತಾಗಮ ಪದಾರ್ಥಂಗಳಂ
ಕೇಲ್ವಿಪುರ್ದುಂ ಗುಣಪಾಲಸೆಟ್ಟಿ ಧನಕೀರ್ತಿಗೆ ಶ್ರೀದತ್ತಸೆಟ್ಟಿ
ಮಾಡಿದೈದುಂ ಕಂಟಕಂಗಳುಂ ತಪ್ಪಿ ರಾಜ್ಯಮಾದುಟಾವ ಭವದ
ಪುಣ್ಯದ ಫಲಮೆಂದು ಬೆಸಗೊಳ್ಳುದುಂ ದುರಿತೇಂಧನದಹನ
ನಱಿದು ಪೇಟುಂ

ಮುನಿಸತಿ ಪೇಟಿ ಕೇಳ್ವು ಗುಣಪಾಲವನೆಗ್ಗ ರನುಂ ಮುನೀರನುಂ
ವನರುಹನೇತ್ರಿಯುಂ ಸಕಲ ಭೂಭುಜರುಂ ಧನಕೀರ್ತಿ ಭೂಮಿಪಾ
ಲನು ಮೃಗಸೇನೆಯುಂ ಮನಮೊಳಚ್ಚರಿವಟ್ಟಿ ಜಿನೇಂದ್ರಧರ್ಮಮಂ
ಜನನುತಮಂ ಕರಂ ಶಡೆದು ನಂಬಿದವರ್ಗೆಡರುಂಟಿ ಲೋಕದೊಳ್

ಎಂದು ತಮ್ಮೊಳ್ ನುಡಿದು ದಂಟನೊಡುವಂಗೆ ಕೊಬಲ್
ದೊರೆಕೊಂಡುವೆಂಬಂತೆ ಕೋಣನನೇಟುವಂಗೆ ಮದಕರಿ ದೊರೆ
ಕೊಂಡಂತೆ ಪುಲ್ಲುಡಿಸಲೊಳರ್ಪಂಗೆ ಮಣಿವಾಡ^೩ ಮಾದಂತೆ
ಮುನ್ನಮೆ ಬ್ರತಮಂ^೪ ಕೊಳಲೆಂದಿದರ್ವರಹಿಂಸಾವ್ರತದ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಫಲಮಂ ಕಂಡು ವಿಶ್ವಂಧರಮಹಾರಾಜನುಂ ಗುಣ
ಪಾಲಸೆಟ್ಟಿಯುಂ ಧನಶ್ರೀಯುಂ ಜಿನದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡರ್. ಧನ
ಕೀರ್ತಿಕುಮಾರನುಂ ಪಲಕಾಲಂ ರಾಜ್ಯಂಗೆಯುತ್ತಮಿದುರ್
ಕೆನ್ನೆಯ ನರೆಯಂ ಕಂಡು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಪೇಸಿ ಸಂನ್ಯಸನ ವಿಧಿಯಿಂ
ಮುಡಿಸಿ ಅಹಮಿಂದ್ರನಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿದಂ. ಶ್ರೀಮತಿಯುಂ ವಿನಯ
ಮತಿಯರೆಂಬ ಕಂತಿಯರಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕೊಂಡು ಮುಡಿಸಿದೇವ
ಲೋಕದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದಳ್. ವಿಶ್ವಂಧರ ಮುನಿಕುಂಜರನುಂ,

^೩ ಅರಮನೆ, ^೪ ವ್ರತ.

ಗುಣಪಾಲಮುನಿಯುಂ ಧನತ್ರೀಯುಂ ಮುಡಿಪಿ ದೇವಲೋಕ
ದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದರದುಕಾರಣದಿಂ

ಕೊಲೆಯಂ ಬಿಟ್ಟ ಮಹಾತ್ಮಂ

ಸುಲಲಿತ ಕೈವಲ್ಯ ಕಾಮಿನೀಶ್ವರನಕ್ಕುಂ

ಪಲವುಂ ಮಾತಿನೋಳೇನೊ

ಳ್ಳಲಿಯಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಧಾತ್ರಿಯುಂ ತಾನಾಳ್ಕುಂ ||

ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಜನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆಯು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಯು ಬಹಳ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಕೊಲೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ತರುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕುಮಾರನು ಆಯಾಸದಿಂದ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೊಬ್ಬಳು ಬಂದು ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಪ್ರಪಂಚದ ಅನೇಕ ಜನಾಂಗಗಳ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಪುರಾತನವಾದ ಕಥಾವಸ್ತು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ ಅಷ್ಟೆ. ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ರೋಮನ್ ಜನರ ಕಥಾಕೋಶದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಮ್ಯಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.* ಇಷ್ಟು ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಕಥೆ ಜೈನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಯಸೇನನು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಅದರ ತಿರುಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರೀ ದತ್ತನ ಪಾತ್ರರಚನೆ

* ಸಂಭಾವನೆ. ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆಯ ಪ್ರಸಾರ. ಕೆ. ವೆಂಕಟ ರಾಮಪ್ಪ, ಎಂ.ಎ. ಅವರ ಲೇಖನವನ್ನು ನೋಡಿ.

ಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಅವ್ಯಾಜದ್ವೇಷ ಕ್ರಮೇಣ ಬೆಳೆದು ಮಗಳ ಸಾಮಂಗ ಲ್ಯವನ್ನೂ ಅವನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದನು ಎನ್ನುವುದು ಮನದಟ್ಟು ವಂತೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನಿಂದ ತಾನೇ ಸತ್ತನು. ಇಂತಹ ತಪ್ಪುಮಾಡುವವರೆಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಸಾಯುತ್ತಾರೆನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತೆ ಸತ್ತನಂತೆ !

ಆದರೆ ಈ ಕಥೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ಎತ್ತು ಬಹುದು. ಶ್ರೀದತ್ತನು ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆಯ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಗೆ ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮನಾಗಲಾರನು; ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ, ಎಂಬುದು ಆ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸಾಲದೆನ್ನುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆಮೇಲೆ ಬರೆದ ಚಂದ್ರ ಹಾಸನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಾಸೆಯನ್ನು ಅಂಟಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದ್ವೇಷವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವ್ಯಾಜವೇ ಅಲ್ಲ. ಶ್ರೀದತ್ತನ ಈ ವೈರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರಬಹುದಾದ ವೈಷಮ್ಯ ಕಾರಣ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಶ್ರೀದತ್ತನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಯಸೇನನ ಕಥನಕ್ರಮ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನ ಸುಲಭಪದಪ್ರಯೋಗ, ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ವೇಗವಾದ ಪ್ರವಾಹ, ಪಾತ್ರರಚನಾಕೌಶಲ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಿಳಿತವಾಗಿವೆ. ನಯಸೇನನ ಕಾವ್ಯಕೌಶಲಕ್ಕೆ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸಬಹುದು.

೬. ಕೆಲವು ನೀತಿಕಥೆಗಳು

ಸತ್ಯವ್ರತದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ನಯಸೇನನು ಒಂದು ಹೊಸರೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸೆಟ್ಟಿ ಜೈನಸಂನ್ಯಾಸಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಕೆಲವು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಶುಶ್ರೂಷೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವ ದಿನ ಸೆಟ್ಟಿಯ ಮಗನು ತಂದೆಯ ಸೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಕದ್ದು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಸೆಟ್ಟಿಯು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೇ ಕದ್ದಿದ್ದಾನೆಂದು ಅವನ ಮೇಲಿನ ಸಂಶಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪುನಃ ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ತಾನು ಕಳ್ಳನಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಸೆಟ್ಟಿಯ ಮಗನಿಗೆ ಮೈರಾಗ್ಯ ಹುಟ್ಟಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ತಂದೆಯೆದುರಿಗೆ ಎಸೆದು ತಾನು ಜೈನದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಟ್ಟಿಯೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೂ ತಾವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರೆಂಬುದು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳದೆ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೊಗಸಿದೆ. ಕಥೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಕೊನೆಯತನಕ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಮುಖ್ಯ ಕಥೆಯ ಒಳಗೆ ಸೇರಿರುವ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಗಾಗಿ ಎರಡು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಸೆಟ್ಟಿ ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಕಥೆ :-

ಭಾರತಿಯೆಂಬೊಂದು ನದೀ
ತೀರದೊಳೊರ್ವಂ ಕಾಪಾಲಿಯೆಂಬಂ ಗೂರವಂ
ಛೇರಂ ತಾಪಸತಪಸನೊ
ಳಾರಿಂದಂ ಕರಮೆ ವಿರಿಯನೆಂದೊಸದಿದರ್ವಂ ||

ಅಂತಿರ್ಪುದುಮೊಂದು ದಿನಂ ಸಂತತಂ ಮಹಿ³ಕಹಿ³ವುದುಂ
ಗಿರಿಯ ಕಾಂತಾರದ^{3 7} ಪೆರ್ವೊನಲಿಲ್ಲಂ ಒಂದಾಗಿ ವಾರಾಶಿ^{3 8}
ಮೇರೆದಪ್ಪಿದುದೆಂಬಂದದೊಳೆ ಪೊಲನುಂ ನೆಲನುಂ ಜಲಪ್ರಳಯ
ಮಾಗೆ ಬಂದ ತೊಹಿ³ಯೊಳೊಂದಾನೆಯ ಮಹಿ³ ಬಿದುರ್ ಮತ್ತಿ
ಯ ಪೆರ್ಮರನಂ ಪಿಡಿದು ಮರನುಂ ತಾನುಂ ಬರುತ್ತಿರ್ಪುದಂ
ಕಾಪಾಲಿ ಭಿಕ್ಷುಕಂ ಕಂಡು, ತೊಹಿ³ಯಂ ಪಾಯ್ದು ಮಾತಂ
ಗಕಳಭಮಂ^{3 9} ಪಿಡಿದು ಮರಂ ಬೆರಸು ತಡಿಗೆ ತಂದು ಮರನಂ
ಪೋಗೆಬಿಟ್ಟು ತತ್ಕಾರಿಯಂ ಪೊಹಿಗಣ್ಗೆ ನೋಯಲೀಯದೆ ತೆಗೆದು
ತದ್ಗಜದ ಭಯಮಂ ಪಿಂಗಿಸಿ ತನ್ನ ಮಠಕ್ಕೆ ತಂದು

ಪ್ರಳಿಗೂಟು ತದಿಕಿನ⁴ ಕೆಂ * ಅನೆಬೇಲ
ದಳಿರಂ ಪಾಲಿನೆಯನೆಳೆಯ ಪುಲ್ಲಂ ಕಬ್ಬಂ |
ಬಲವಂತನಕ್ಕುಮೆಂದು
ಜ್ವಲಚಿತ್ತಂ ತಂದು ಪೊರೆವುದುಂ ಗಜಶಿಶುವಂ ||
ಕರಿಪತಿ ಬೆಳೆದು ಸುರೇಶನ
ಕರಿಗಂ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿ ಮಠದೊಳಿರೆ ಪಿಸುಣರಾ⁵ ತ ೨ ಚಾಡಿ
ತ್ವರಿಯಿದುರದನೂಯನೆ ತ [ಕೋರರು
ಮ್ಮರಸಂಗಹಿಪ್ರವುದುಮರಸನಹಿ⁶ದಾ ಕರಿಯಂ ||

3 7 ಕಾಡು, 3 8 ಸಮುದ್ರ, 3 9 ಅನೆಯ ಮರಿಯನ್ನು.

ಬೇಡಿ ಕಾಪಾಲಿಯಲ್ಲಿಗಟ್ಟುವುದುಂ ಕಾಪಾಲಿ ರಾಜಭೃತ್ಯರ
ದೇವಿಯೆಂದೆ ತತ್ತ್ವಸಂಚಮೆಲ್ಲಮನಡಿದು ಆನೆಯನೊಪ್ಪಿಸು
ವುದುಂ,

ಅರಮನೆಯೊಳಗಿರಲಾಡಿದೆ

ಕರಿ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಂಡು ನೆನೆದು ಮುನ್ನಿನ ನೆಲೆಯಂ

ಪರಿಹರಿಸಿ ಕಾಪಿನವರಂ

ಪರಿತಂದುದು ಮರಕೆ ಮನದ ವೋಪದಿನಾಗಳಾ ||

ಧರಣೀನಾಥಂ ತನಗಾಗಜದಮೇಲೆ ಮೋಹಮುಂಟಪ್ಪ
ದಹಿಂ ಮಗುಯಿ³ ತರಿಸಿ ಮುನ್ನಿನೆಡೆಯೊಳ್ ಕಟ್ಟಿಸುವುದುಂ
ಮತ್ತಂ ನಿಲಲಾಡಿದೆ ಮರವೆ ಗುಹಿಯಾಗಿ ಪೋವುದುಂ,
ಮಹೀನಾಥಂ ಪಲವುಂ ಸೂಯ⁴ ರಿಸಿ ಬೇಸತ್ತು ಕಾಪಾಲಿಗೆ
ತಾನೆನ್ನ ದೇಶದಿಂ ಪೂಜಿಮಟ್ಟು ಪೋವುದೆಂದಟ್ಟುವುದುಂ
ಕಾಪಾಲಿ ಭಯಸ್ಥನಾಗಿ ಆನೆಯನರಮಗೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿರ್ಪುದುಂ,
ಅರಸಂ ನಾಲ್ಕಡಿ ಪೊಗವೇಯ್ದೊಡೆ ಭಯಂಗೊಂಡೆನ್ನನರಸಂ
ಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಪೋದಂ ಕೊಲ್ಲದೆ ಮಾಣನೆಂದು

ಧರೆಯಂ ಮೆಟ್ಟಿ ಪಲಂಬರುಂ ದಯೆಯನೊಕ್ಕಾನಂದದಿಂದೀಕ್ಷಿಸು

ತ್ತಿರೆ ಕಾಪಾಲಿಮಹೀನುತಂ ಕರುಣದಿಂ ಪೊಕ್ಕೆನ್ನ ನಂದೆಯ್ವಿ ವಿ

ಸ್ತರದಿಂ ರಕ್ಷಿಸಿ ಕಾದನೆನ್ನದೆ ಗಜೇಂದ್ರಂ ಕೋಪದಿಂ ಬಂದು ನ

ಟ್ಟಿರುಳೊಳ್ ಕೊಂದುದು ಬಾಧನಂ ಧರಣಿಯೊಳ್

ನಿರ್ಧರ್ಮರೇಗೆಯ್ಯರೋ ?

ಮುನಿ ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಕಥೆ—

ದಂತಿಪ್ಪರಮೆಂಬ ಪೂಜಿಲೊಳ್

ಕಂತುವಿನರಲಂಬಿಚ್ಛಿ ಪಣ್ಣ ರೂಪಾಯ್ತಿನೆಂ [ಕುಮಸ್ತಥನ ಹೂಬಾಣ

ಬಂತ್ಸವ ಚಿಲ್ವೆಯೊರ್ವಳ

ನಂತ್ರೀಯೆಂಬ ಸೂಳೆ ಸುಖದಿಂದಿರ್ಪಳ ||

ಆಕೆಯ ಕೆಳದಿ ವಾಸವದತ್ತಿಯೆಂಬಳ ಅನಂತ್ರೀಗೊಂಡು
ಗಿಳಿಯಂ ಮಾಡುಗೊಂಡು ಕೂರ್ಮೆಯಿಂ ತಂದು ಕುಡುವುದುಂ
ಗಿಳಿಯ ಚಿಲ್ವಿಗೆ ನಾಡಿಯುಂ ಮನದೊಳ್ ಸೋಲ್ವು ಪೊನ್ನ
ಪಂಜರದೊಳ್ ಗಿಳಿಯನಿರಿಸಿ ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ಸೂಳೆಮಾತು
ಗಳಂ ಶೃಂಗಾರವೃತ್ತಂಗಳುಮಂ ಕಲಿಸುತ್ತಂ ಪಿನ್ನೋದಮಾಗಿ
ಪಲವು ದಿವಸಂ ಪೋಗೆ ಅವಳ ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಪೆಂಪೆಂಬ ಪೆಸರೊಳ
ಡಕೆಯ ಭಾಗದ ಭಾಗಮಿಲ್ಲೆಂದು

ಪುರದೊಳಗಣ ಸೂಳೆಯರೆ

ಲ್ಲರುಮಾಕೆಗೆ ಕೊಲ್ವ ಬಗೆಯಂ ತಂದಾ

ದರದಿಂ ವಾಸವದತ್ತಿಯ

ನೆರಡಿಲ್ಲದೆ ತಮಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನುನಯದಿಂ ||

ಮೆಲ್ಲನೆ ವಾಸವದತ್ತಿಗೆ

ಕೊಲ್ಲ ಕೆಯನೆಂದು ಕೊಟ್ಟು ಪಲವುಂ ಪೊನ್ನಂ

ಕಳ್ಳೊಳಗೆ ಕಾಳಕೂಟಮ

†ವಿಸದಲ್ಲಿ

ನೆಲ್ಲರುಮೊಂದಾಗಿ ಕೂಡಿ ಕುಡುವುದುಮಾಗಳ ||

ವಾಸವದತ್ತಿ ಪೊನ್ನ ಮೋಹದಿಂ ಕಳ್ಳಂ ಕೊಂಡುಬಂದು
ಅನಂತ್ರೀಗೆ ಕುಡುವುದುಂ

ಉಲಿಸಿ ಪೋಗು ಕಳ್ಳಂ

ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಯ್ಯಿಗೆ ಕುಡಿವವಿರ್ವರು ನೀನಿಂ

ತಿಲ್ಲಗೆ ಬಾ ಯಿಂದಾಕೆಗೆ

ಸಲ್ಲತಿತಾಂಗಿ ಮೆಚ್ಚ ಗೊಟ್ಟಾದರದಿಂ ||

ಮನ್ನಿಸುವುದುಮಾಕೆಯುಂ ಕಳ್ಳಂ ಮಂಚದ ಕೆಳಗಿರಿಸಿ
ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಪೋದಳ್. ಇತ್ತಲನಂತತ್ರೀಯುಂ ಪಾಸಿನ
ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟಿದರ್. ಅನ್ನೆಗಂ ಪಂಜರದೊಳಿದರ್ ಗಿಳಿ ಕಳ್ಳ
ಗಂಧಕ್ಕೆ ಮೊಗಸಿದ ನೊಣಂಗಳೆಲ್ಲಂ ಸಾವುದಂ ಕಂಡು ವಿಷಮೆಂ
ದಡಿದು ಈ ಕಳ್ಳಂ ಕುಡಿದಳಪ್ಪಡೆ ಅನಂತತ್ರೀ ಸಾಗು
ಮೆಂದು ಬಟ್ಟಲಂ ನೆಲಕ್ಕುಗುವದುಂ,^{4 1} ಅನಂತತ್ರೀ ಮುಳಿದು
ಆ ಗಿಳಿಯಂ ಕೊಂದು, ಕಳ್ಳೆತ್ತಿ ಸಾವ ಮಾಪ್ಪಿ ಕತತಿಯಂ^{4 2}
ಕಂಡು, ಈ ಗಿಳಿಯಿಂದೊರ್ಮೆಗೆ ಬರ್ಪುಕೆದೆನ್, ಎನಗುಪ
ಕಾರಂವಾಡಿದ ಗಿಳಿಯಂ ವಿಚಾರಿಸದೆ ಕೊಂದೆನ್ ಎಂದು
ಗಿಳಿಯಪೆಣನಂ ತನ್ನೆರ್ದೆಯ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡಟ್ಟಳ್.

ಸತ್ಯವ್ರತದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿ
ಗಳ ಕಥೆಗಳು ಅನೇಕವಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ
ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ 'ಫೇಬಲ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಾವು
ಇವುಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ನೀತಿಕಥೆಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.
ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ
ಇವೆ. ಪಂಚತಂತ್ರ ಹಿತೋಪದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನೀತಿಕಥೆ
ಗಳಿವೆ. ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೫ನೆಯ ಶತ
ಮಾನದಲ್ಲಿ ಈಸೋಪ್ ಎಂಬವನು ಅನೇಕ ನೀತಿಕಥೆಗಳನ್ನು
ಬರೆದನು. ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರವರ ನೀತಿಕಥೆಗಳು
ಬೆಳೆದಿವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಸ್ ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯಾ
ದೇಶಗಳು ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಕಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಿ ಹೇಳಿ
ರುವುದರಲ್ಲಿ ನಯಸೇನನ ಆಶಯ ಸುಲಭ ವೇದ್ಯವಾಗಿದೆ.

^{4 1} ಚೆಲ್ಲು, ^{4 2} ನೊಣದಗುಂಪು.

ಸತ್ಯವ್ರತದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವು ನೀತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೂತನತೆ ಇದೆ.

೭. ಧರ್ಮಾವ್ಯುತದಲ್ಲಿ ಪರಮತವಿಡಂಬನ

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲೋ ಸವಾಜದಲ್ಲೋ ಕಾಣಬರುವ ಕುಂದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವುದೇ ವಿಡಂಬನ. ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಲು ಹೊರಟ ನಯಸೇನನಿಗೆ ಇತರ ಮತಗಳನ್ನು ವಿಡಂಬನಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಯಿತು. ಧರ್ಮಾವ್ಯುತದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋ ಬೌದ್ಧನೋ ಜೈನಮುನಿಗಳ ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಮ್ಮ ಮತಗಳಿಗಿಂತ ಜೈನಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದೆಂದು ನಂಬಿ ಆ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು ಸಾಧಿತವಾದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಮತಖಂಡನೆಯೂ ಸ್ವಮತಪ್ರಸಾರಣವೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಧರ್ಮಾವ್ಯುತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಿವೆ.

ಇತರ ಮತಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದೂ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವುದೂ ಒಂದುಸುಳ್ಳಾದ ವಾಕ್ಯ ನಡೆಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಎರಡು

ಕೈ ಸೇರಿದರೆ ತಾನೆ ಚಪ್ಪಳೆ! ವೈದಿಕಮತದವರೂ ಬೌದ್ಧರೂ ಜೈನರನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ಜೈನರು ಅವರನ್ನು ಕುಚೋದ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ತ್ರಿಮತಸ್ಥಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಮೇಲೊಬ್ಬರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಪಹಾಸ್ಯಮಾಡುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ನೋಡಿರುವವರಿಗೆ ಇದು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ತೋರಲಾರದು. ಆದರೆ ನಯಸೇನನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದುವವರಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಾಧಾನವೇನೆಂದರೆ ಈ ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಆತನು ಒಂದು ಮಿತಿಯನ್ನು ಒಡ್ಡಿದ್ದಾನೆಂಬುದು. ಸುಮಾರು ನಯಸೇನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಇತರ ಕೆಲವು ಕವಿಗಳು ಮರ್ಯಾದೆಯ ಮೇರೆಯನ್ನೂ ಮೀರಿರುವುದು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಶಿವ(೧೧೨೫) ವೃತ್ತವಿಲಾಸ (೧೧೬೦) ಎಂಬ ಕವಿಗಳು ಇದನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವೃತ್ತವಿಲಾಸನು ತನ್ನ ಶಾಸ್ತ್ರಸಾರ*ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವೈದಿಕದೇವತೆಗಳ ವರಪ್ರದಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಗೇಲಿಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

“ಆ ದೈವಂ ವರವನೀವಂದಂ ಏಂತುಟಿಂದೊಡೆ, ಬಂಜೆಯ ಪೆರ್ಮಗಂ, ಮೃಗತ್ಯಷ್ಟಾಂಬುವಂ ಮಿಂದು, ಕಲ್ಲನಾರ ಸೀರೆಯ ನುಟ್ಟು, ಆಗಸವೊಡುಂಬಿ, ಮೊಲದಕೋಡ ಬಿಲ್ವಿಡಿದು ಬರುತ್ತಿಪುದಂ, ಪುಟ್ಟುಂಗುರುಡಂ ಅಂಧಕಾರದ ನಟ್ಟಿನಡುವಿರುಳೊಳ್ ಕಂಡನೆಂಬಂತೆ ನಿಷ್ಕಲಂ, ಕ್ಲೇಶಂ, ದುರ್ಗತಿ ದುಃಖಮೇ ಅಕ್ಕುಂ, ಆದೈವಂ ಪೆರಿಗೀವುದುಂ ಕಾವುದುಂ ಅಂತಿರ್ಕೆ ತಮಗೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ ವಸ್ತುವಂ ಕಾಯಲಾಡಿರ್.”

* ಪ್ರಾಕೃತ್ಯಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪುಟ ೪೦೦.

ಧರ್ಮಪರೀಕ್ಷೆಯೆಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ, ಇಲ್ಲದಿರುವ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಅನೇಕ ಪಾಶವೀಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಅಸಮಾಧಮ ರಾಕ್ಷಸರಾಗುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಎರಡು ಮತದವರೂ ಎಷ್ಟುದೂರ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ನಯಸೇನನಲ್ಲಿ ಈ ತರದ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅತಿಪ್ರಿಯವಾದ ವಿಷಯ. ತನ್ನ ಮತಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಇತರ ಮತಗಳ ಅವಹೇಳನವೇನೂ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಲ್ಲ; ಅದು ಒಂದುವೇಳೆ ಅಡ್ಡಿಯಾದರೂ ಆಗಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಯಸೇನನು ಅರಿತಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತವಿಲಾಸ ಬ್ರಹ್ಮಶಿವರ ಹಾಗೆ ಒರಟೊರಟಾಗಿ ಆಡಿರುವ ಕಟೂಕ್ತಿಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮೊದಲನೆಯ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವೈದಿಕಮತವನ್ನು ವಿಡಂಬನಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವೈದಿಕಜನದ ದುರಾಸೆಯನ್ನೂ, ದುರಭಿಮಾನವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಣಕಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಮತದ ಮಾರ್ಗವೇ ಮೇಲೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಸೌಮ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಾರಾಣಿಯ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಜೈನ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣು ರುದ್ರರ ವೇಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅವಳ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಪೂಜಿಸಿ ಹೋದರೂ ರಾಣಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರದೆ ತನ್ನ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅಣಕಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕುಧರ್ಮಿಗೆ ಜೈನಮತವು ಕೋಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ, ಅದರಿಂದ ತನ್ನ ಆವನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಹೇಳಿರುವ ರೀತಿಯಿದೆ.

ಕನ್ನಡಿಯಂ ತೋಡಿದೊಡೆ-ಅ

ತನ್ನ ತ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಂಗೆ ಮುಸಾಗದು ಮ

ತನ್ನದೆ ಮೂಕೂಡೈಯಂಗೆಅ

ಸ್ಮರಿಸಿಲ್ಲದವನು

ಕನ್ನಡಿಯಂ ತೋಡೆ ಬಡವನ್-ಇಡುವನ್-ಕೊಲ್ಲಂ ||

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಲೋಕದ ಮೂರ್ಖತನವನ್ನು ಹಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವೈದಿಕ ಜನರ ಜೀವನವಿಂದ ಒಂದು ಉಪಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. “ಹೋಮಮಂ ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ನೋಣವು ಬೆನ್ನನೂಡಿದೊಡೆ ಸೈರಿಸಲಾಡಿದೆ ಬೆನ್ನಂ ಪೊಯ್ದುಕೊಳ್ಳುದುಂ ಕೆಲದೊಳಿದವರೆಲ್ಲಂ ಕೊಡನ ತುಪ್ಪದೊಳ್ ಕೈಯನದ್ದಿ ತಮ್ಮ ಬೆನ್ನಂ ಪೊಯ್ದುಕೊಂಡರೆಂಬಂತೆ.” ದೊಡ್ಡವರು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನೇ ಮಾಡಲು ಜನರು ಹೇಗೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಸತ್ಯವ್ರತದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬೌದ್ಧನೊಬ್ಬನ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆತನು ಜೈನಧರ್ಮದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಗುರುಗಳು ಒಂದು ಬೆದರಿಸಲು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಳ್ಳನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಉಪಮಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಜೈನರಲ್ಲದವರು ಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಕವಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

“ ಹೆಪ್ಪಿ ಟ್ಟೊಡೆ ಪಾಲಾ ಮೊಸರಾ
 ಗಿಪ್ಪಂತಿರೆ ನೀರ್ಗಲಾಗಲಿಂಗುಮ್ ? ”
 “ ಕಾಸಿಮೂಡೆ ಬಿಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪಂ
 ಲೇಸಪ್ಪ ಮೊಲೆಣ್ಣೆ ಕಾಸೆ ಫುತಮಪ್ಪುದೇ ? ”

ಹೀಗೆ ಇತರ ಮತಗಳನ್ನು ನಯಸೇನನು ಹಳಿದರೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಸೌಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವನ ಕಾವ್ಯ ಜನಪ್ರಿಯ ವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇದೂ ಒಂದು ಕಾರಣ.

೮. ನಯಸೇನನ ಉಪಮಾನಗಳು

ನಯಸೇನನ ಕಾವ್ಯೋದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಆತನ ಉಪಮಾನಗಳು ಬಹು ಸವಿಯಾದ ಹಣ್ಣುಗಳು. ಅವನ್ನು ಸವಿಯದೆ ಉದ್ಯಾನದ ಸುಖವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ಅದು ಅಪೂರ್ಣ. ಜನ ಜೀವನವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ಲೋಕದ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಅನಂತಮುಖಗಳನ್ನು ಆತನು ಅರಿತಿದ್ದನು. ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಹೊಸ ಉಪಮಾನವು ಅವನಿಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅವನ ಕಾವ್ಯದಿಂದ ಇದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಜಾಣ್ಮೆಯೂ ನಯಸೇನನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಉಪಮಾನಗಳನ್ನು ಆತನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಂದರೊಂದೊಂದು ಉಪಮಾನವು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು

ಒಂದು ಅನೇಕ ಮಣಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಏಕಾವಳಿಯಂತೆ ಮನೋಹರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉಪಮೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉಪಮಾನ ಸಾಲದಿದ್ದರೆ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅಂತೂ ಕವಿಯ ಅರ್ಥ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಜನರು ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಕಂಡು ಮರೆತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಈ ಉಪಮಾನಗಳು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತರುತ್ತವೆ.

ಕೊ ಸಗಿನ ರಜಮಂ ಪೀರ್ದು-ಅ

ಒ೨ ಸಲಾಱಿದೆ ಮಗುಟಿ ತುಂಬಿಗಳ್—ಕಾಱುವುನೆಂ

ಬೆಸಕದಿನೊರ್ವಳ ಕುರುಳೊ

ಳ್ಳುತೋಭೆಯಿಂ ಚೆನ್ನ ಪೂಗಕೇನೊಪ್ಪಿದುವೋ ||

ಇಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳು ಹೊಮ್ಮುಡಿದಿದ್ದದನ್ನು ಕವಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಪ್ಪಗಿದ್ದ ತುರುಬಿನ ಕೂದಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಹೂಗಳು ಸೊಗಸಿದವು. ಬೆಟ್ಟದಾವರೆಯ ಹೂವಿನ ಧೂಳಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ ತುಂಬಿಗಳು ಅದನ್ನು ಅರಗಿಸಲಾರದೆ ಮತ್ತೆ- ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿವೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಅದು ಸೊಗಸಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಆ ಹೂವು ತುರುಬಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಮುಚ್ಚಿ ಅರ್ಧ ಹೊರಗಿದ್ದ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ದೃಶ್ಯವು ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು.

ಅನೇಕ ಉಪಮಾನಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಬಿಲ್ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ರಾಜ

ಕುಮಾರನು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಇತರರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಗುರುವು ಒಂದು ಕಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಿಯಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಾರದ ಶಿಷ್ಯರು ಹೇಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ.

“ ಬಿರುದರೂಢ್ ತೋಡರ್ದ ಪಂದೆಯಂತೆ ಕುಂದಿ, ಸಂತತಿ ಯಿಲ್ಲದರ್ಥಪತಿಯಂತೆ ಮುಗಿ, ಜವ್ವನೆಗಾಳ್ಳನಾದ^{4 3} ಮುದುಪನಂತೆ ಪಲ್ಲಡಿಗಿಹಿದು, ರಾಹುವಿಂ ಪಿಡಿವೆತ್ತ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಮನದೊಳ್ ಕಂದಿ, ತೋರತೆನೆಯಂತೆ ತಲೆಯಂ ಬಾಗಿ ಪುರ್ದುಂ.”

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಉಪಮಾನವೂ ಕವಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಾದರೂ, ಕೊನೆಯ ‘ ತೋರತೆನೆಯಂತೆ ತಲೆವಾಗಿ ಪುರ್ದುಂ ’ ಎಂಬುದು ಒಟ್ಟು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಉಪಮಾನಗಳು ನಯಸೇನನಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಇವೆ.

ಜನಜೀವನದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದ ನಯಸೇನನು ಹೇಗೆ ಉಪಮಾನಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಅಶ್ವರ್ಯಜನಕವಾಗಿದೆ. ರಾಜಕುಮಾರನೊಬ್ಬನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಜನರು ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸುತನೆಂದು ಮನ್ನಿಪಂ ಕ್ಷಿತಿ

ಪತಿ ತುಪ್ಪದ ಕೊಡನ ಮೇಗಣ-ಇಲಿ-ಆತಂ ||

ತುಪ್ಪದ ಗಡಿಗೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಇಲಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದರೆ ಮಡಕೆ ಒಡೆದು ತುಪ್ಪ ಚಿಲ್ಲಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೊಡೆಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಇಲಿಯೇ ತಿಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ? ರಾಜನಿಗೆ ಪುತ್ರನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲದೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ಉಪಮಾನಗಳು ಧರ್ಮಾವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಿವೆ. ಶಾಶ್ವತವಾದ ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸೇರುವುದು ಎಷ್ಟು ಅನುಚಿತವೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ “ ಮೂರು ದಿನದ ಸಗರಣಕ್ಕೆ ಗಡ್ಡಮಾಸೆ ಮಂಡೆಯಂ ಬೋಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಂತೆ ” ಎಂಬ ಉಪಮಾನವನ್ನು ಕವಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಗಡ್ಡಮಾಸೆ ಜುಟ್ಟುಗಳು ಗಂಡಸಿಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾದುವು. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ—ಒಂದು ದಿನದ ಸೊಗಸಿಗಾಗಿ—ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೋಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೋ ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದೂ ಹಾಗೆಯೇ.

ಜೈನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಉಪಮಾನಗಳು—

“ ದಾರಮಂ ಪೊಸೆಯದೆ ಮಣಿಯಂ ಕೋವಂತೆ ”

“ ಕೂಬಿಲ್ಲದೆ ಮದ್ದಳೆಯಂ ಬಡಿವಂತೆ ”

“ ಬಿದಿರೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಸಮನುಸುವಂತೆ ”

ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆರಡು ಉಪಮಾನಗಳು—

“ ಸೊಬಗೆಗೆ ಸವತಿಯಾದಳೆಂಬಂತೆ,”

“ ಜೋಯಿಸನ ಮಗಳು ಪಸೆಯಮೇಲೆ ರಂಡೆಯಾದಳೆಂಬಂತೆ ”

ಮುನಿಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಉಪಮಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಕವಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ.

“ ಜೀವಿತಂ*ಗುಡವಾಳ್ವನ ಬೆಸಕ್ಕಂಜುವ ಬಂಟಿನಂತೆ ಮನದೊಳ್
ಜರಿಯದೆ ”

*ಕೂಲಿ

“ ಅಳಿಯನಂ ಕಂಡೆತ್ತೆಯಂತೆ ಲಜ್ಜಿಸದೆ ”

“ ಕೀಬ್ಬಾತಿಯಂ ಕಂಡ ಕುಲಜನಂತುದಾಸೀನಾಗೆಯ್ಯದೆ ”

ಈ ಎಲ್ಲ ಉಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಯಸೇನನ ಜೀವನಾನುಭವ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಎಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು, ಹೇಗೆ ಎಂತಹ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯವನ್ನಾದರೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲದು ಎಂಬುದು ಇವುಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ನಯಸೇನನ ಉಪಮಾನಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಪೂರೈಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಷ್ಟೋ ಉಪಮಾನಗಳೂ ದೃಷ್ಟಾಂತರಗಳೂ ಗಾದೆ ಮಾತಿನಂತಿವೆ. ಅವು ಜನರ ಬಾಯಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಂದು ಬದುಕಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ.

“ ಮರುಳ ಪಯಣಕ್ಕೆ ತಡೆಗೆಲೆಯೆ ಸಂಗಡಿಗನೆಂಬಂತೆ ”

“ ಪೆಂಡಿರ ದೋಷಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳ ಮೂಗಂ ಕೊಯ್ದರೆಂಬಂತೆ ”

“ ತ್ರಾಸಿಸಕೊಡನೊಂದು ಬಿದ್ದೊಡೊಂದುಳಿದಪುದೇ ? ”

“ ಸೆಟ್ಟಿಯ ಮಾತೊಳ್ಳಿದುವು ಬಳ್ಳಂಕಿಡಿದು ಎಂಬಂತೆ ”

“ ಪ್ರೀತಿಯಾಕೆ ಓತಿಯಾದಳೆಂಬಂತೆ ”

“ ಕೊರಲ ಸತ್ತಮಿಲ್ಲದೆ ಒರಲಂ ನುಂಗಿದರೆಂಬಂತೆ ”

“ ಗಡ್ಡಂಬಾರದೆ ಅಂದವಿಡುವೆನೆಂಬಂತೆ ”

ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಹಾಸ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿ ಗೋಚರವಾಗುವುದು ಕಷ್ಟವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಇವುಗಳಿಂದ ನಯಸೇನನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಉತ್ಕಟವಾದ ಅಭಿಮಾನವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ದುರಭಿಮಾನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಇತರ ಮತೀಯರನ್ನು ಜೈನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಎಷ್ಟು ಇದ್ದಿತೋ ಅಷ್ಟೇ ಆಸೆ ತನ್ನ ಮತದವರ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನವನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಯುವ ಆಸಕ್ತಿ ಆತನಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಆತನು ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಯೂ ನ್ಯಾಯಪಕ್ಷಪಾತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಧರ್ಮಾಮೃತದಲ್ಲಿ* “ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಉಪಮೆ; ಸರಪಣಿಯಂತೆ ಸಾಲುಹಿಡಿದು ಬರುವ ಉಪಮೆ; ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಿನ ದೈನಂದಿನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಸಾದೃಶ್ಯ; ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಗಾದೆಗಳು, ಸಾಮಾನ್ಯತೆಗಳು. ಇವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಚಮತ್ಕಾರರಾಹಿತ್ಯವೂ ನೀರಸತೆಯೂ ಅನವೀಕೃತತ್ವವೂ ಪಂಡಿತರಾದವರಿಗೆ ತೋರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಇವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವಷ್ಟು ಕಾವ್ಯದ ಚಮತ್ಕಾರವಿಶೇಷಗಳೂ ಅಲಂಕಾರ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳೂ ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತ, ತೊರವೆಯ ರಾಮಾಯಣ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಂತೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಂಜಕ

*ಧರ್ಮಾಮೃತದ ಉಪೋದ್ಘಾತ—ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರು

ವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪಾಠ ಭೇದಗಳೂ, ಅಧಿಕಪಾಠಗಳೂ, ಪ್ರಕ್ಷೇಪಗಳೂ, ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿವೆ.”

೯. ಉಪಸಂಹಾರ

ಧರ್ಮಾಮೃತದ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅವುಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದಮೇಲೆ ನಯಸೇನನಿಗೆ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಸ್ಥಾನವೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಥಮಶ್ರೇಣಿಯ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ನಯಸೇನನೂ ಒಬ್ಬನೆಂದು

† ಧರ್ಮಾಮೃತದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದೇ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಅಧುನಿಕ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಸಣ್ಣಕಥೆ’ಯೆಂಬುದು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ‘Short Story’ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಪದ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಈ ಅರ್ಥದನ್ವಾರ ಸಣ್ಣಕಥೆಯು ಒಂದು ಕಲಾಕೃತಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಸಂಪೂರ್ಣತೆ, ಐಕ್ಯ, ಕಮನೀಯತೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಣ್ಣಕಥೆಯು ನಮಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಬಂದಿ ತೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಅವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುವ ಕೆಲವರು ನಯಸೇನನ ಈ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬೆರಳಿಟ್ಟು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಥೆಗಳು ಚಿಕ್ಕವಾಗಿವೆ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇವು ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳು. ಅಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳಿಗೂ ಇವಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಾಮ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಇವೆರಡರ ರೀತಿ ಖೇರಬೇರೆ.

ಹೇಳುವ ಧಾಷ್ಟ್ಯ ನಮಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗವೊಂದನ್ನು ರೂಪುಗೊಳಿಸಿ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ಇವನದು. ಜೈನತತ್ವಗಳನ್ನು ಸಾರುವುದು ಅವನ ಪರಮ ಧ್ಯೇಯ. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ ಈ ಕಥನಮಾರ್ಗ. ನಯಸೇನನ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅವನೇ ಮಾದರಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ. ಕಥನರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭಮಾರ್ಗವನ್ನನುಸರಿಸಿ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಹೃದಯವನ್ನು ಮಿಡಿದು, ತನ್ನ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಮಹತ್ತರವಾದುದು. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ನಯಸೇನನನ್ನು ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಹರಿಹರನು ರಗಳೆಗಳನ್ನೂ, ರಾಘವಾಂಕನು ಷಟ್ಪದಿಗಳನ್ನೂ ಮೊದಲು ಬರೆದಂತೆ ನಯಸೇನನು ಒಂದು ಹೊಸಮಾದರಿಯ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿದನು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕವಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇತ್ತರಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದನು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲಾದರೂ ನಯಸೇನನ ಹೆಸರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವಿರುವತನಕ ಸುಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದು ಸತ್ಯವಾದ ಮಾತು.

೧೪. ಕಾಳಿದಾಸನ ಕಾವ್ಯಗಳು-ಎಸ್. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್, ಎಂ.ಎ

೧೫. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ-

ಪಿ. ಜಿ. ಸತ್ಯಗಿರಿನಾಥನ್, ಎಂ ಎ

೨೦. ಕಣ್ಣು ಮತ್ತು ಅದರ ರಕ್ಷಣೆ-*ಡಿ. ಶಾಮಣ್ಣ,

ಬಿ.ಎ., ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್

೨೧. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚ-*ಎಂ. ಎಚ್. ಗೋಪಾಲ್,

ಎಂ.ಎ., ಪಿಎಚ್.ಡಿ.

೨೨. ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳು-*ಸಿ. ರಂಗಚಾರ್, ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ., ಎಂ.ಎಡ್.

೨೩. ಸಂಖ್ಯೋದ್ಯಾನ-ಬಿ. ಸೀತಾರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಂ.ಎ.

೨೪. ವಿಡಂಬನ-ಎಸ್. ವಿ. ರಂಗಣ್ಣ, ಎಂ.ಎ.

೨೫. ಅಜಂತ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೋರ-ಡಾ|| ಎಂ. ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣ,

ಎಂ.ಎ., ಡಿ.ಲಿಟ್

೨೬. ಸಾರಜನಕದ ಮಹತ್ವ-ಎಚ್. ಸುಬ್ಬಜೋಯಿಸ್, ಎಂ.ಎಸ್.ಸಿ

೨೭. ಭಾಸ-ಎಚ್. ಎಲ್. ಹರಿಯಪ್ಪ, ಎಂ.ಎ.

೨೮. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಜಕೀಯತತ್ವಗಳು-

ಎಂ. ಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎ.

೨೯. ಸರ್ವಜ್ಞ ಕವಿ-ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಂ.ಎ.

೩೦. ರಕ್ತ-ಡಿ. ಶಾಮಣ್ಣ, ಬಿ.ಎ., ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್.

೩೧. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಬಂಧಗಳು-ಎಸ್. ಮಂಜುನಾಥ್, ಎಂ.ಎ.

೩೨. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ-ಎಸ್. ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಭಟ್ಟ, ಎಂ.ಎ.

೩೩. ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರದ ಸ್ವರೂಪ-ಸಿ. ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್,
ಡಿ.ಎಸ್.ಸಿ.

೩೪. ಯುಗ್ವೇದ-ಎಂ. ಎ. ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ, ಎಂ.ಎ.

೩೫. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ವಾಣಿ-ಎಸ್. ವಿ. ರಂಗಣ್ಣ, ಎಂ.ಎ.

೩೬. ಆಳ್ವಾರುಗಳು-ಎಂ. ಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎ.

೩೭. ಹಿಂದುಮುಸ್ಲಿಂ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ರಾಜರು-

ವಿ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ.

೩೮. ಸುಭಾಷಿತ ಸಂಗ್ರಹಗಳು- ಎಂ. ಪಿ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನೃಸಿಂಹಶಾಸ್ತ್ರಿ,
ಎಂ.ಎ.

೩೯. ಮಕ್ಕಳ ಭಾವಜೀವನ- ಬಿ. ಕುಪ್ಪಸ್ವಾಮಿ ನಾಯ್ಡು, ಎಂ.ಎ.

೪೦. ಸಹಕಾರ- ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ, ಎಂ.ಎ.

೪೧. ನಯಸೇನ-ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ.

೪೨. ಕೌಟಿಲ್ಯ-ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಎಂ.ಎ. ಬಿ.ಟಿ.,

* ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮುಗಿದುಹೋಗಿವೆ.

೧೯೪೨ ನೆಯ ಜುಲೈನಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅಚ್ಚಾಗುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ
ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿ ೩ ಆಣೆ, ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ (೯ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ)
ರೂ. ೧-೪-೦ ; ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿ ೪ ಆಣೆ ; ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ
(೯ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ) ರೂ. ೨-೦-೦.

ಸಂಪಾದಕ, ಪ್ರಚಾರಪುಸ್ತಕಮಾಲೆ,

ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಆಫೀಸ್, ಮೈಸೂರು.

